

ingediend op **929** (2025-2026) – Nr. 1
1 juli 2026 (2025-2026)

Ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet van 18 juli 2003
betreffende het integraal waterbeleid,
gecoördineerd op 15 juni 2018,
wat betreft de uitzondering
op het achteruitgangsverbod
voor de verplaatsing
van verontreinigd water of sediment

INHOUD

Memorie van toelichting3

Voorontwerp van decreet van 19 december 2025 20

Gezamenlijk advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen..... 25

Voorontwerp van decreet van 3 april 2026 35

Advies van de Raad van State 40

Ontwerp van decreet..... 52

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Bij de aanleg van riolering, wegen en woningen of bij bodemsaneringen en de uitvoering van bepaalde natuurherstelmaatregelen is tijdelijke bemaling vaak nodig om droog en veilig te kunnen werken. Wanneer dit bemalingswater verontreiniging zoals PFAS bevat, kan dat leiden tot problemen bij de vergunningverlening voor de lozing van het bemalingswater. Dat kan zelfs gelden als er geen nettotoename van verontreiniging optreedt, maar enkel een verplaatsing van de verontreiniging binnen een natuurlijk verbonden watersysteem, omdat op het nieuwe lozingspunt lokaal een achteruitgang van de toestand kan optreden. Bij de verplaatsing van sediment speelt een gelijkaardige problematiek.

Tijdens de Europese onderhandelingen over de herziening van de kaderrichtlijn Water werden die knelpunten breed erkend. Op 30 maart 2026 werd richtlijn (EU) 2026/805 finaal aangenomen. Daarin is onder andere een bepaling opgenomen die de achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van de verplaatsing van reeds aanwezige vervuiling in water en sediment onder bepaalde voorwaarden toestaat zolang er geen nettotoename van de vervuiling is. Dit ontwerp van decreet voorziet in de omzetting in intern recht van deze bepaling.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

De voorliggende decreetswijziging bepaalt de rechtsgrond voor de omzetting in intern recht van het nieuw ingevoegde artikel 4, lid 7ter, kaderrichtlijn Water.

Deze extra bepaling bij de kaderrichtlijn Water werd op 30 maart 2026 finaal aangenomen. Meer specifiek staat het artikel de achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van de verplaatsing van reeds aanwezige vervuiling in water en sediment onder bepaalde voorwaarden toe, zolang er geen nettotoename van de vervuiling is.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De Europese kaderrichtlijn Water (richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid) stelt dat de lidstaten alle oppervlaktewater- en grondwaterlichamen moeten beschermen, verbeteren en herstellen én dat ze de nodige maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat er geen achteruitgang van de toestand is. Vlaanderen levert aanzienlijke inspanningen om de goede toestand van de oppervlaktewater- en grondwaterlichamen te halen binnen de door de Europese wetgeving voorziene tijdslijnen en daar waar dat niet lukt, vanwege complexe milieudrukken, de toestand in ieder geval systematisch te verbeteren.

Bij de aanleg van riolering, wegen en woningen, of bij bodemsaneringen en de uitvoering van bepaalde natuurherstelmaatregelen is het van belang dat de werken onder het maaiveld in droge omstandigheden kunnen worden uitgevoerd. De verlaging van het grondwaterpeil door middel van een bemaling is dan nodig. Om verdroging te voorkomen verplicht de huidige regelgeving al om prioritair het oppompen van grondwater zoveel mogelijk te beperken en in te zetten op het weer in de ondergrond brengen van het bemalingswater, en vervolgens de mogelijkheden

tot nuttig gebruik te bekijken. Door de stand van zaken van de beste beschikbare technieken (BBT) en wettelijke beperkingen is herinfiltratie of hergebruik niet altijd mogelijk. In die gevallen zal men toch moeten overgaan tot het lozen van het bemalingswater.

Bij de vergunningverlening van de lozing van bemalingswater in oppervlaktewater stelt zich echter een juridische problematiek. Wanneer op de locatie waar bemaald wordt in het grondwater stoffen aanwezig zijn waarvoor de milieukwaliteitsnorm (MKN) al overschreden wordt in het ontvangende oppervlaktewater, kunnen nieuwe lozingen van die stoffen in het oppervlaktewater – zelfs na voorafgaande zuivering – een verboden achteruitgang in het ontvangende waterlichaam veroorzaken, wat het verlenen van een vergunning verhindert. Dat is bijvoorbeeld het geval voor bemalingswater dat verontreinigd is met de alomtegenwoordige PFOS/PFAS of in bepaalde gevallen ook met zware metalen of andere zorgwekkende stoffen.

Het verder aanscherpen van de lozingsnormen naar de laagst te meten concentraties (id est rapportagegrenzen – die vermoedelijk in de toekomst nog zullen dalen door steeds betere meetmethodes) is technisch niet altijd mogelijk, maar ook ecologisch niet de beste optie doordat verregaande zuivering van bemalingswater gepaard kan gaan met een hoog energie- en materiaalverbruik en de generatie van afval dat verder verwerkt moet worden.

Door de belangrijke, soms buitenproportionele crossmedia-effecten bij verregaande zuivering van bemalingswater, is het zowel vanuit milieuoogpunt, als vanuit technisch en sociaal-economisch oogpunt niet steeds verantwoord om een doorgedreven inzet van zuiveringstechnieken op te leggen. Samenvattend is het niet zo dat een zo laag mogelijke concentratie opleggen van alle aanwezige verontreiniging steeds als beste beschikbare techniek en als beste optie voor het milieu in zijn geheel kan worden beschouwd.

Bij een lozing van bemalingswater gaat het louter om een verplaatsing van verontreinigende stoffen tussen een grondwaterlichaam en een oppervlaktewaterlichaam, zonder dat er sprake is van enige toename van de verontreiniging in het geheel aan grondwater en oppervlaktewater. Vanuit een integrale compartimentoverschrijdende benadering wordt er netto dus geen verontreiniging toegevoegd. Meer zelfs, ingeval van zuivering voorafgaand aan het lozen van het bemalingswater, wordt er milieuwinst geboekt doordat netto een gedeelte van de verontreiniging wordt weggenomen.

Deze problematiek werd door verschillende lidstaten hoog op de agenda gezet bij de herziening van de kaderrichtlijn Water. De bepaling die wordt toegevoegd aan de kaderrichtlijn Water beoogt onder andere deze problematiek te remediëren. Vanwege de reeds bestaande juridische problematiek en de noodzaak bij diverse grote, maar ook kleine projecten om bemalingen met lozing van bemalingswater, verontreinigd met PFAS-verbindingen of andere probleemparameters, te kunnen uitvoeren, is een snelle omzetting van die bijkomende uitzondering gewenst. Om die reden wordt niet gewacht op de integrale omzetting van de herziening van de kaderrichtlijn Water, maar wordt voor dit aspect geopteerd voor een afzonderlijk traject. De overige bepalingen zullen later tijdig worden omgezet.

Dit artikel geeft geen vrijgeleide om ongecontroleerd te lozen, maar bevat een aantal duidelijke randcriteria waaraan moet worden voldaan en die mens en milieu blijven beschermen.

De nieuwe bepaling van de kaderrichtlijn Water is naast de verplaatsing van water ook van toepassing op de verplaatsing van sediment, waar een gelijkaardige problematiek speelt. Dit ontwerp van decreet opteert voor een integrale omzetting van de nieuwe bepaling om zo de samenhang te bewaren.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Om enerzijds een vergunningenstop te vermijden voor alle grote en kleine projecten met lozing van verontreinigd bemalingswater en anderzijds een (milieu)kosten-efficiënte zuivering van bemalingswater te stimuleren, mede in het licht van de te bereiken doelstellingen van de kaderrichtlijn Water, wordt artikel 4, lid 7ter, kaderrichtlijn Water, zoals ingevoegd bij richtlijn (EU) 2026/805 van het Europees Parlement en de Raad van 30 maart 2026 tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid, versneld omgezet in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (hierna: Waterwetboek). Daardoor wordt de verplaatsing van verontreinigd water (zoals de lozing van bemalingswater) of sediment, zoals gespecificeerd in dit ontwerp van decreet en overeenkomstig het nieuwe artikel 4, lid 7ter kaderrichtlijn Water, niet meer beschouwd als strijdig met de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water. Enkel op die manier kan worden verzekerd dat onder andere bemalingsprojecten doorgang kunnen blijven vinden, terwijl gelijktijdig de bijdrage aan een betere waterkwaliteit gewaarborgd blijft.

Impactanalyse

Het voorliggende ontwerp van decreet strekt ertoe om de realisatie van projecten die noodzaken tot de verplaatsing van verontreinigd water of sediment mogelijk te maken, rekening houdend met de verplichtingen van de kaderrichtlijn Water en de noodzaak tot verbetering van de waterkwaliteit.

Het ontwerp van decreet legt geen specifieke verplichtingen op of geeft geen specifieke rechten aan welbepaalde doelgroepen en is van toepassing op iedereen die een verplaatsing van verontreinigd water of sediment uitvoert.

Het ontwerp van decreet heeft geen impact op de grondrechten of het gelijkheidsbeginsel.

De regelgeving betreft een gewestaangelegenheid en is niet van toepassing op Brussel.

Implementatie

1. Uitvoering

De uitzonderingsbepaling en bijhorende voorwaarden zijn onmiddellijk van toepassing op elke verplaatsing van verontreinigd water of sediment.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen om te beoordelen of de voorwaarden vervuld zijn en zal ook de specifieke zones afbakenen waarnaar verplaatsing verboden is ingevolge de aanwezigheid van een onttrekkingspunt bedoeld voor water voor menselijke consumptie. Daarnaast zal de Vlaamse administratie, waar nodig, voorzien in de nodige ondersteuning door de opmaak van een handleiding voor de concrete toepassing van deze uitzonderingsbepaling.

2. Handhaving en toezicht

De bevoegde overheden verzekeren de toepassing van deze uitzonderingsbepaling en de toepasselijke voorwaarden. De handhaving en het toezicht op de naleving van de milieuvoorwaarden zullen plaatsvinden conform de bepalingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

3. Monitoring en evaluatie

De toepassing van deze bepaling wordt transparant toegelicht in de stroomgebiedsbeheerplannen en zal onderdeel uitmaken van deze plancyclus.

4. Inwerkingtreding

Er is geen specifieke inwerkingtredingsbepaling opgenomen in het ontwerp van decreet. De algemene regel is dus van toepassing. Dat wil zeggen dat deze artikelen tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad in werking treden.

5. Overgangsbepalingen

Voor de overgangsbepalingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

C. Totstandkomingsprocedure

Het voorontwerp van decreet werd voor de eerste keer principieel goedgekeurd op 19 december 2025.

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) bracht op 2 februari 2026 een gezamenlijk advies uit met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

De Vlaamse Regering verleende een tweede principiële goedkeuring op 3 april 2026.

Het advies van de Raad van State (nr. 79.197/1) werd uitgebracht op 29 mei 2026.

6. Advies van de strategische adviesraden (SERV en Minaraad)

De Minaraad bracht een gezamenlijk advies uit met de SERV, dat op maandag 2 februari 2026 finaal werd goedgekeurd via schriftelijke procedure.

- De Minaraad en de SERV wijzen erop dat de gekozen gesplitste omzetting van de richtlijn tot herziening van de kaderrichtlijn Water niet efficiënt is en leidt tot legistische complexiteit. De aanpak zorgt er volgens de raden verder voor dat de omzetting onevenwichtig is, vanwege de versnelde omzetting van de uitzondering op het achteruitgangsverbod en het achterblijven van de omzetting van andere bepalingen die nieuwe en strenge normen invoeren. Daarbij wordt opgemerkt dat er aanzienlijke problemen zijn met de tijdige omzetting en implementatie van richtlijnen in het algemeen.
- Reactie: de bezorgdheden van de raden met betrekking tot de gedeeltelijke omzetting zijn begrijpelijk, maar gelet op de urgente maatschappelijke problematiek is gedeeltelijke omzetting in deze toch verantwoord. De adviesraden wijzen zelf terecht op de specifieke problemen met bepaalde bemalingen en onderschrijven de nood aan een snelle omzetting.
Bij deze gedeeltelijke omzetting wordt een onevenwicht vermeden door onder andere nu reeds de nodige definities mee om te zetten, zodat de uitzondering op correcte wijze wordt toegepast. In deze context wordt er nogmaals op gewezen dat de uitzondering voor de verplaatsing van bemalingswater en sediment geldt voor alle projecten, waaronder ook de natuurinrichtingsprojecten. Een snellere omzetting van de uitzondering zorgt er daardoor voor dat ook die natuurinrichtingsprojecten vergund kunnen worden. In die zin komt de versnelde omzetting ook het milieu ten goede.
Er moet bovendien op gewezen worden dat de omzetting van de overige bepalingen moet gebeuren tegen 21 december 2027 (artikel 4 van de richtlijn tot herziening van de kaderrichtlijn Water). Er zal gewaakt worden over een

tijdige omzetting van de overige bepalingen. De gedeeltelijke omzetting zal dan ook beperkt blijven in de tijd.

- Vervolgens wijzen de raden op de noodzaak van een correcte omzetting van de reikwijdte van de uitzondering, met een precieze omzetting van de officiële tekst. Daarbij wordt ingegaan op voorwaarde 7°, die een voorafgaande 'regulation or authorization' vereist: de raden vragen zich af of het in overeenstemming is met de intentie van de Europese regelgever om te bepalen dat de onderwerping aan de algemeen geldende milieuvoorwaarden uit het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) evenzeer voldoende is om aan deze voorwaarde te voldoen.
- Reactie: intussen werd de versie die voor advies wordt voorgelegd, aangepast aan de definitief goedgekeurde teksten, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 20 april 2026 (PbEU 2026, L 2026/805). Gelet op de hierboven geschetste urgentie en vanuit een proactief handelen werd hier eerder niet op gewacht om de wetgevingsprocedure te initiëren. Voorwaarde 7° wordt nu als volgt omgezet:

"7° de verplaatsing is onderworpen aan een voorafgaandelijke machtiging, vergunnings- of meldingsplicht, of is onderworpen aan algemeen geldende milieuvoorwaarden bepaald bij of krachtens het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;"

De richtlijn vereist met betrekking tot deze voorwaarde enkel dat "de verplaatsing is onderworpen aan voorafgaande regulering of vergunning". Er is geen sprake van een individuele regulering. Andere bepalingen uit de kaderrichtlijn Water ondersteunen die interpretatie, zoals artikel 11, lid 3, g), over minimumvereisten waaraan moet worden voldaan als basismaatregel: "voor lozingen door puntbronnen die verontreiniging kunnen veroorzaken, een vereiste inzake voorafgaande regulering, zoals een verbod op het in het water brengen van verontreinigende stoffen (...)".

Dit algemeen lozingsverbod is generiek omgezet in artikel 3.2.1 van het Waterwetboek. Met het begrip 'voorafgaande regulering' wordt dus ook hier geen individuele regulering bedoeld, maar een algemene regulering.

Naar analogie kan worden gesteld dat de Europese regelgever dus geen enkele intentie had om een individuele regulering te vereisen voor de mogelijke toepassing van deze uitzondering. Hier anders over oordelen zou bovendien leiden tot het ongewenste gevolg dat voor elke verplaatsing de facto een vergunningsplicht zou moeten worden ingevoerd.

In de omzetting van voorwaarde 7° wordt nu verduidelijkt wat concreet verstaan moet worden onder de 'voorafgaande regulering'.

- De overige opmerkingen van de raden zijn aandachtspunten voor de verdere implementatie en hebben geen betrekking op de formulering van de uitzondering zelf, met uitzondering van de vraag om de decreetstekst af te stemmen op de officiële vertaling. Eerst vragen de raden om te motiveren waarom de 'haalbare maatregelen' in de eerste voorwaarde worden gekoppeld aan, maar ook beperkt tot, de toepassing van de BBT. Als tweede aandachtspunt voor de verdere implementatie wordt door de raden aangedrongen op een doorgedreven inzet op de uitfasering van PFAS. Ten slotte wijzen de raden erop dat een beleidskader voor retourbemalingen noodzakelijk is.
- Reactie: wat de decreetstekst betreft, werd hierin – zoals hoger en ook eerder aangehaald – uiteraard de formulering van de voorwaarden, bepaald in de definitief goedgekeurde teksten, overgenomen. Deze vertaling bepaalt dat "alle haalbare maatregelen (...) indien uitvoerbaar, worden genomen (...)". Voor het overige worden de door de raden opgesomde elementen meegenomen in het duurzaam en stabiel beoordelingskader dat in de komende jaren verder vorm zal krijgen. Elk dossier geeft immers verplicht aanleiding tot een

individuele beoordeling met een afweging van de maatregelen die als haalbaar moeten worden beschouwd in de concrete situatie.

Een kostenefficiënte en evenwichtige aanpak is het leidend principe dat opgenomen is in het Vlaamse regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2024-25, nr. 31/1) en de beleidsnota Omgeving 2024-2029 (*Parl.St.* VI.Parl. 2024-25, nr. 138/1). Dat wordt voor emissies via water onder meer nagestreefd via BBT-onderzoek. In opdracht van de Vlaamse overheid is het BBT-kenniscentrum van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), na de uitvoering van de BBT-studie voor de zuivering van met PFAS belast bedrijfsafvalwater en bemalingswater uit 2023, begin 2025 gestart met een doorlopende opdracht inzake PFAS-waterzuiveringstechnieken. Het doel van die opdracht is om blijvend in te zetten op kennisverbreding rond onder meer de technische mogelijkheden, de socio-economische kost, de effecten op andere milieucompartimenten en de baten van de zuivering bij de verwijdering van PFAS uit bedrijfsafvalwater of bemalingswater, en zo te evolueren naar een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA).

Wat de kost van inactie betreft, kan worden gewezen op het feit dat de hier te implementeren uitzondering – zoals verplicht in de bijhorende voorwaarden – zorgt voor een zuivering voorafgaand aan de lozing van bemalingswater, voor zover haalbaar en uitvoerbaar, waardoor netto een gedeelte van de verontreiniging wordt weggenomen. Er is dus in geen geval sprake van een toename van verontreiniging en zelfs niet van een status quo die bij gewone verplaatsing het geval zou zijn.

Wat de effecten van zuiveringstechnieken op andere milieucompartimenten betreft, is dit bewustzijn aanwezig en er wordt in de memorie van toelichting reeds gesteld dat "Door de belangrijke, soms buitenproportionele crossmedia-effecten bij verregaande zuivering van bemalingswater, is het zowel vanuit milieuoogpunt, als vanuit technisch en sociaal-economisch oogpunt niet steeds verantwoord om een doorgedreven inzet van zuiveringstechnieken op te leggen. Samenvattend is het niet zo dat een zo laag mogelijke concentratie opleggen van alle aanwezige verontreiniging steeds als beste beschikbare techniek en als beste optie voor het milieu in zijn geheel kan worden beschouwd." Dit gegeven zal, waar nodig, uiteraard zijn doorwerking krijgen bij de verdere vormgeving van het beoordelingskader. Zoals hoger vermeld worden de effecten op andere milieucompartimenten meegenomen in de doorlopende opdracht inzake PFAS-waterzuiveringstechnieken.

De bezorgdheid over de noodzakelijke uitfasering van PFAS wordt gedeeld en hiervan wordt werk gemaakt in het kader van andere beleidsinitiatieven rond zorgwekkende stoffen.

Wat het beleidskader voor retourbemalingen betreft, wordt in de toelichting bij de artikelen onder voorwaarde 6° de huidige regelgeving toegelicht. Die houdt onder andere de verplichting in om prioritair het oppompen van grondwater zoveel mogelijk te beperken en in te zetten op het weer in de ondergrond brengen van het bemalingswater, en vervolgens de mogelijkheden tot nuttig gebruik te bekijken. Enkel wanneer die stappen doorlopen zijn, kan een zo beperkt mogelijk volume geloosd worden. In die zin is de huidige uitzondering afgestemd met het bestaande beleidskader voor retourbemalingen. De eventuele verdere uitwerking van dat beleidskader behoort niet tot het voorliggende regelgevend initiatief.

1. Advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State

Het advies van de Raad van State werd uitgebracht op 29 mei 2026.

Vormvereiste: overlegverplichting

- De Raad van State merkt eerst op dat voor zover artikel 5 van het voorontwerp van decreet betrekking heeft op grondwaterlagen die zich over het grondgebied van meer dan één gewest uitstrekken, dient te worden voldaan aan de overlegverplichting, vermeld in artikel 6, §2, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (hierna: BWHI).
- Reactie: de overlegverplichting is in dit geval niet van toepassing. De ontworpen uitzonderingsbepaling wijzigt immers niets aan het kader voor het onttrekken van grondwater. Artikel 6, §2, 3°, BWHI bepaalt dat de betrokken regeringen enkel onderling overleg moeten plegen over “waterlagen die zich over meer dan één Gewest uitstrekken”. Enkel voor grondwater wordt gesproken over “(water)lagen”. Het overleg waarvan sprake is slechts nuttig voor zover voorgenomen wijzigingen in de regelgeving daadwerkelijk een impact kunnen hebben op de grondwaterlagen die gewestgrensoverschrijdend zijn, zodat het artikel ook in die zin begrepen moet worden.
Dat is niet het geval met de regelgeving die hier voorligt. De ontworpen uitzonderingsbepaling handelt enkel over verplaatsing naar een oppervlaktewaterlichaam, en of dit al dan niet te beoordelen is als een achteruitgang. Aan het kader voor onttrekken van grondwater an sich, wat een impact in grondwaterlagen kan veroorzaken, wijzigt dus niets. De BWHI bevat geen overlegverplichting ingeval van een eventuele impact op het oppervlaktewater.

Algemene opmerking: partiële omzetting van richtlijn (EU) 2026/805

- Volgens de Raad van State wordt er geen rekening gehouden met andere maatregelen die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de overige bepalingen van richtlijn 2026/805 die het kader vormen waarin de voormelde nieuwe uitzonderingsbepaling wordt omgezet, in hun geheel worden omgezet.
- Reactie: het voorliggende ontwerp van decreet heeft enkel betrekking op de implementatie van de regeling die is voorzien om de achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van de verplaatsing van reeds aanwezige vervuiling in water en sediment onder bepaalde voorwaarden toe te staan zolang er geen nettotoename van de vervuiling is.
De bepalingen uit de wijzigingsrichtlijn die nodig zijn om deze regeling te kunnen toepassen worden omgezet, samen met de definities die erbij horen en een dynamische verwijzing naar de geactualiseerde richtlijnbijlagen. Op die manier wordt verzekerd dat de regeling op correcte wijze binnen het vernieuwde kader van richtlijn 2026/805 wordt toegepast.
Zoals eerder toegelicht, worden deze artikelen versneld omgezet om enerzijds een vergunningenstop te vermijden voor alle grote en kleine projecten met lozing van verontreinigd bemalingswater en anderzijds een (milieu)kosten-efficiënte zuivering van bemalingswater te stimuleren, mede in het licht van de te bereiken doelstellingen van de kaderrichtlijn Water. Vanwege deze urgente maatschappelijke problematiek is gedeeltelijke omzetting in deze te verantwoorden.
Verder is het van belang erop te wijzen dat de gedeeltelijke omzetting beperkt zal blijven in de tijd, nu de omzetting van de overige bepalingen moet gebeuren tegen 21 december 2027 (artikel 4 van de richtlijn tot herziening van de kaderrichtlijn Water).
- Vervolgens wijst de raad erop dat de bepalingen niet zouden worden omgezet met een onbetwistbare dwingende kracht en met een specificiteit, nauwkeurigheid en duidelijkheid die nodig zijn om te voldoen aan de vereiste van

rechtszekerheid. In dat verband vestigt de raad de aandacht op een aantal concrete punten.

Eerst vestigt de raad de aandacht op de draagwijdte van het ontworpen artikel 1.1.3, §3, Waterwetboek, waarin een aantal begrippen worden gedefinieerd die enkel gelden voor artikel 1.7.2.5.4 Waterwetboek: het zou niet duidelijk zijn waarom deze definities gelden voor het hele artikel en niet enkel voor de ontworpen paragraaf 4.

Met betrekking tot de definitie van 'achteruitgang van de toestand van een waterlichaam' haalt de raad aan dat het niet duidelijk is waarom deze definitie wordt opgenomen: er zou geen nood zijn aan dit artikel omdat de term niet voorkomt in het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, §4, Waterwetboek.

- Reactie: in navolging van het advies van de raad wordt de toepassing van de definities in artikel 1.1.3, §3, Waterwetboek beperkt tot de ontworpen paragraaf 4.

De definitie van 'achteruitgang van de toestand van een waterlichaam' is bovendien wel relevant voor het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, §4, Waterwetboek. De aanhef van die paragraaf luidt: "Er is geen sprake van een schending van de vastgestelde milieudoelstellingen wanneer de toestand van een ontvangend oppervlaktewaterlichaam achteruitgaat".

- Vervolgens gaat de raad in op de definitie van 'goede chemische toestand van oppervlaktewater'.

Voor punt a) 'de milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen' wordt dynamisch verwezen naar een richtlijnbijlage. De raad stelt vast dat de partiële omzetting met zich meebrengt dat twee verschillende bijlagen zullen gelden waarvan de toepasselijkheid afhankelijk wordt van de toe te passen norm, en vraagt zich af of dit wel de bedoeling is omdat hierdoor de rechtszekerheid in het gedrang lijkt te worden gebracht. Voor de definitie van 'prioritaire stoffen' doet de raad mutatis mutandis dezelfde vaststelling verderop in zijn advies.

- Reactie: zoals de raad stelt, is de toepasselijkheid van de bijlagen afhankelijk van de toe te passen norm. De ontworpen bepalingen laten hier geen enkele onduidelijkheid over heersen. De algemeen geldende bijlage is de omzetting van bijlage I, deel A van richtlijn 2008/105/EG in titel II, hoofdstuk 2.3. 'Milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren' van VLAREM II (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) en bijlage 2.3.1 van VLAREM II. Die moet in principe altijd worden toegepast. Enkel wanneer de uitzonderingsbepaling kan worden toegepast, moet worden getoetst aan de bijlage waarnaar wordt verwezen in de nieuw ontworpen definitie van 'prioritaire stoffen' in paragraaf 3, met name bijlage I, deel A, bij richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG. Er wordt dus afdoende duidelijk gemaakt in welke situatie welke bijlage moet worden toegepast, hetgeen beantwoordt aan de vereiste rechtszekerheid.

Bovendien is dit een situatie die maar voor een beperkte tijd zal gelden. De ontwerp teksten voor de omzetting van de richtlijn bijlagen zijn al in opmaak, en moeten zijn omgezet voor eind 2027. Het nu reeds omzetten van de definitie garandeert dat de uitzonderingsbepaling correct zal worden toegepast binnen het kader dat de herzieningsrichtlijn biedt.

- Punt b) verwijst naar 'milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen' zonder verdere specificering, daar waar artikel 1, 2), a), van richtlijn (EU) 2026/805 verwijst naar 'de milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen die zijn vastgesteld en toegepast overeenkomstig artikel 8 quinquies van die richtlijn'. Volgens de raad wordt niet gegarandeerd dat alle relevante richtlijn bepalingen worden omgezet nu artikel 8 quinquies van richtlijn 2008/105/EG niet wordt omgezet, noch de bijlage VII bij deze richtlijn waarnaar dit artikel 8 quinquies verwijst.

- Reactie: wat betreft het niet expliciet verwijzen naar artikel 8 quinquies van richtlijn 2008/105/EG in de definitie van 'goede chemische toestand van oppervlaktewater' kan worden gewezen op het feit dat in de ontworpen bepalingen een afzonderlijke definitie wordt opgenomen van het begrip 'stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen'. Het is niet nodig de elementen opgenomen in deze definitie nogmaals te herhalen in de definitie 'goede chemische toestand van oppervlaktewater' en omwille van de leesbaarheid wordt dit dan ook niet herhaald.

De ontworpen definitie van het begrip 'stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen' stelt dat het gaat om "verontreinigende stoffen die niet of niet langer als prioritaire stoffen worden aangemerkt, maar waarvan overeenkomstig bijlage II bij de kaderrichtlijn Water is vastgesteld op basis van de beoordeling van belastingen en effecten op oppervlaktewaterlichamen dat deze stoffen in aanzienlijke hoeveelheden in een stroomgebied of deelstroomgebied worden geloosd of afgezet en daardoor een significant risico vormen voor of via het aquatische milieu op hun grondgebied". In navolging van het advies van de Raad van State wordt ook een dynamische verwijzing toegevoegd naar bijlage II van richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid.

Bijlage VII van de wijzigingsrichtlijn betreft de bijlage II die zal worden toegevoegd aan richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid. Hoewel de raad terecht stelt dat deze bijlage door het voorliggende ontwerp van decreet niet wordt omgezet in intern recht, verwijst de gewijzigde definitie van 'stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen' op dynamische wijze naar deze bijlage II van de wijzigingsrichtlijn. Op die manier wordt verzekerd dat de regeling op correcte wijze binnen het vernieuwde kader van richtlijn 2026/805 wordt toegepast.

Voor het overige is een bijkomende omzetting van artikel 8 quinquies van richtlijn 2008/105/EG niet vereist om de regeling op correcte wijze binnen het vernieuwde kader van richtlijn 2026/805 toe te passen. In dat artikel wordt immers door verwijzing naar de eerder aangehaalde bijlage II van richtlijn 2008/105/EG bepaald voor welke stoffen en op welke wijze lidstaten milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen moeten bepalen en voor welke er al Europees bepaalde normen zijn.

Gelet op de dynamische, integrale verwijzing naar bijlage II in de definitie van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen is dit als dusdanig afdoende omgezet. Verder wordt nog gewezen op het feit dat naleving van deze milieukwaliteitsnormen vereist is opdat een waterlichaam een goede chemische toestand van het oppervlaktewater zou kunnen bereiken, wat reeds voortvloeit uit de definitie van 'goede chemische toestand van oppervlaktewater'.

Deze 'goede chemische toestand van het oppervlaktewater' is overigens enkel relevant voor de derde voorwaarde van de uitzonderingsbepaling, die bepaalt dat het ontvangende oppervlaktewaterlichaam niet in een goede chemische toestand mag verkeren met betrekking tot de meeste verplaatste verontreinigende stoffen. Zowel de huidige bijlagen in intern recht én de richtlijnbijslagen die weldra in intern recht zullen worden omgezet, leiden in de praktijk tot dezelfde situatie: slechts één Vlaams oppervlaktewaterlichaam verkeert momenteel in een goede chemische toestand.

De lijst van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen zal dus worden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van bijlage II van de kaderrichtlijn water en bijlage II van richtlijn 2008/105/EG, wat overeenstemt met de werkwijze die artikel 8 quinquies van diezelfde richtlijn vereist.

- Punt c) van het voorontwerp van decreet verwijst naar de 'op effect gebaseerde drempelwaarden', hoewel de richtlijn de term 'op effect gebaseerde triggerwaarden' gebruikt.
- Reactie: in navolging van de raad wordt de terminologie van de richtlijndefinitie identiek overgenomen.

- In antwoord op de vragen van de raad werd voorgesteld de verwijzing in punt a) naar de richtlijnbijslage te schrappen; de raad stelt dat dit het tekstvoorstel minder precies en dus algemener maakt.
- Reactie: in de ontworpen bepalingen wordt een afzonderlijke definitie opgenomen van het begrip 'prioritaire stoffen', waar de verwijzing naar de richtlijnbijslagen wel is opgenomen. Het is dus niet nodig dit nogmaals te herhalen in de definitie 'goede chemische toestand van oppervlaktewater' en het wordt omwille van de leesbaarheid niet herhaald.
- Met betrekking tot de definitie van 'goede chemische toestand van het oppervlaktewater' merkt de raad ten slotte op dat het Waterwetboek nog een tweede definitie bevat van dezelfde notie, in artikel 1.1.3, §1, 26°, van het Waterwetboek.
- Reactie: de ontworpen bepaling, zoals aangevuld naar aanleiding van het advies van de Raad van State, zal in de aanhef vermelden "Voor de toepassing van artikel 1.7.2.5.4, §4, gelden in afwijking van paragraaf 1 en 2 de volgende definities:".

De nieuw opgenomen definities zullen dus enkel gelden wanneer de uitzonderingsbepaling voor de verplaatsing van water of sediment toegepast wordt. Er wordt dus afdoende duidelijk gemaakt in welke situatie welke definitie moet worden toegepast, hetgeen beantwoordt aan de vereiste rechtszekerheid.

Bovendien wordt met betrekking tot de 'goede chemische toestand van het oppervlaktewater' opgemerkt dat dit enkel relevant is voor de derde voorwaarde van de uitzonderingsbepaling, die bepaalt dat het ontvangende oppervlaktewaterlichaam niet in een goede chemische toestand mag verkeren met betrekking tot de meeste verplaatste verontreinigende stoffen. Zowel de huidige bijslagen in intern recht én de richtlijnbijslagen die weldra in intern recht zullen worden omgezet, leiden in de praktijk tot dezelfde situatie: slechts één Vlaams oppervlaktewaterlichaam verkeert momenteel in een goede chemische toestand.

De situatie waarbij twee definities van hetzelfde begrip gelden is ook maar van tijdelijke aard. Dit zal – zoals de raad ook aangeeft – worden opgelost zodra de richtlijn integraal is omgezet. De ontwerp teksten hiervoor zijn al in opmaak, en moeten zijn omgezet voor eind 2027. Het nu reeds omzetten van de definitie garandeert dat de uitzonderingsbepaling correct zal worden toegepast binnen het kader dat de herzieningsrichtlijn biedt.

- Met betrekking tot de definitie van 'achteruitgang van de toestand van een waterlichaam' gaat de raad in op een wijziging aan deze definitie die als reactie op een vraag van de raad werd voorgesteld: de verwijzing naar bijslage V van de richtlijn werd geschrapt en vervangen door gekende begrippen om achteruitgang te definiëren. De raad oordeelt dat dit afwijkt van de definitie in de richtlijn en moet worden verholpen.
- Reactie: het gaat niet om een afwijking van de definitie in de richtlijn, maar om een implementatie ervan in de interne rechtsorde, zodat deze bruikbaar wordt in de Vlaamse context. De opgesomde begrippen beschrijven de kwaliteitselementen die overeenkomstig intern recht relevant zijn om te voldoen aan de vereisten van bijslage V.

Voor de overige definities werd ook nagegaan of deze wel afdoende zijn aangepast aan de context van de interne rechtsorde. Uit nadere analyse bleek dat de definitie van 'voor menselijke consumptie bestemd water' inhoudelijk niet wordt gewijzigd door richtlijn 2026/805. Deze wijzigingsrichtlijn verwijst naar de definitie uit de Drinkwaterrichtlijn (artikel 2, punt 1, van richtlijn (EU) 2020/2184). De implementatie van deze definitie gebeurde eerder in het Waterwetboek en werd afgestemd op de Vlaamse context waarin deze moet worden toegepast.

De eerdere omzetting van deze definitie naar de Vlaamse context kan dus behouden blijven en een nieuwe tussenkomst van de wetgever is hier overbodig.

- De raad merkt op dat het begrip 'verontreiniging' werd gebruikt in plaats van het richtlijnconforme 'verontreinigingsbelasting'.

- Reactie: het begrip wordt aangepast naar het richtlijnconforme ‘verontreinigingsbelasting’.
- Ten slotte merkt de raad op dat niet werd voorzien in een omzetting van artikel 1, 3), c), van richtlijn 2026/805.
- Reactie: artikel 1, 3), c), van richtlijn 2026/805 bepaalt het volgende:

“8. Bij de toepassing van de leden 3 tot en met 7 ter zorgen de lidstaten ervoor dat het bereiken van de doelstellingen van deze richtlijn in andere waterlichamen in hetzelfde stroomgebiedsdistrict niet blijvend wordt verhinderd of in gevaar wordt gebracht en dat de toepassing van die bepalingen verenigbaar is met andere milieuvoorschriften in de Uniewetgeving.

9. De lidstaten nemen stappen om ervoor te zorgen dat de toepassing van de nieuwe bepalingen, met inbegrip van de toepassing van de leden 3 tot en met 7 ter, ten minste hetzelfde beschermingsniveau waarborgt als de bestaande Uniewetgeving.”;

De genoemde bepaling is al omgezet in interne regelgeving, namelijk in artikel 1.7.2.5.5 Waterwetboek:

“Bij het aanduiden van kunstmatige of sterk veranderde oppervlaktewaterlichamen en bij de overeenkomstig de in de artikelen 1.7.2.5.1 tot 1.7.2.5.4 bedoelde afwijkingen van de milieudoelstellingen zorgt de Vlaamse Regering ervoor:

- 1° dat het bereiken van de milieudoelstellingen in andere oppervlaktewaterlichamen of grondwaterlichamen in hetzelfde stroomgebiedsdistrict niet in het gedrang worden gebracht of niet blijvend worden verhinderd;
- 2° dat alle maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de toepassing van de nieuwe bepalingen ten minste hetzelfde beschermingsniveau waarborgt als datgene dat wordt gewaarborgd door de bestaande wetgeving.”

De nieuwe bepaling wordt ingevoegd in artikel 1.7.2.5.4, zodat artikel 1.7.2.5.5 Waterwetboek hier evenzeer op van toepassing is en er aan de verwijzingen in dit artikel niets gewijzigd moet worden.

Algemene opmerking: standstillbeginsel met betrekking tot het recht op bescherming van de gezondheid en van een gezond leefmilieu

- De raad merkt op niet overtuigd te zijn van het standpunt dat er geen sprake kan zijn van achteruitgang, en als dat toch het geval is, dat de achteruitgang slechts ‘lokaal en beperkt’ is. De raad stelt vast dat het ontworpen artikel een schending van de vastgestelde milieudoelstellingen onder een aantal voorwaarden ongedaan maakt. Volgens de raad is de achteruitgang van het thans geboden beschermingsniveau materieel verankerd in een aantal voorwaarden in de ontworpen uitzonderingsbepaling.
- Reactie: de in de ontworpen regeling toegelaten verplaatsing naar een ontvangend oppervlaktewaterlichaam impliceert geen aanzienlijke achteruitgang van het huidige beschermingsniveau.

Het standstillbeginsel dat in de rechtspraak wordt afgeleid uit artikel 23 van de Grondwet komt erop neer dat de bevoegde wetgever het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving niet in aanzienlijke mate mag verminderen. In een arrest van 8 februari 2021 stelde de Raad van State dat het standstillbeginsel in artikel 1.2.1, §2, DABM in zijn spraakgebruikelijke betekenis wordt gehanteerd. Door rechtspraak van het Grondwettelijk Hof werd hieraan toegevoegd dat het moet gaan om een aanzienlijke achteruitgang. Een strengere interpretatie is niet de bedoeling geweest van de grondwetgever, aangezien dit er anders noodzakelijkerwijze toe zou leiden

dat elke menselijke activiteit geleidelijk aan zal moeten worden afgebouwd omdat die willens nillens nadeel toebrengt aan het milieu. Bovendien mag de toepassing van artikel 23 van de Grondwet de beleidsvrijheid van de wetgever niet op onevenwichtige wijze beperken. Wanneer toch geoordeeld wordt dat de ontworpen regeling een aanzienlijke achteruitgang van het milieubeschermingsniveau met zich meebrengt, aanvaardt het Grondwettelijk Hof redenen van algemeen belang als rechtvaardiging voor deze achteruitgang.

Het standstillbeginsel dat in de rechtspraak wordt afgeleid uit artikel 23 van de Grondwet houdt dus meer concreet een verbod in om:

- het bestaande beschermingsniveau van een gezond leefmilieu;
- in aanzienlijke mate te verminderen;
- zonder dat daarvoor redenen van algemeen belang voorhanden zijn.

De raad stelt dat er sprake is van een risico op achteruitgang van het beschermingsniveau dat niet bestaanbaar is met het uit artikel 23 van de Grondwet afgeleide standstillbeginsel, omdat er in bepaalde gevallen uitzonderingen worden toegestaan op de vastgestelde milieudoelstellingen.

Die zienswijze kan niet worden gevolgd.

De toets aan het standstillbeginsel veronderstelt een vergelijking tussen de situatie van de grondwettelijk beschermde personen onder het nieuwe en onder het oude milieubeleid, waarbij het bestaande beschermingsniveau en het nieuwe beschermingsniveau moeten worden vergeleken. Bij de beoordeling of een regel een achteruitgang inhoudt, moet worden uitgegaan van een globale benadering waarbij rekening wordt gehouden met alle wettelijke bepalingen die bijdragen tot de bescherming van het door artikel 23 van de Grondwet gewaarborgde recht op de bescherming van een gezond leefmilieu. Op die manier kan men nagaan of de gevolgen van een bepaalde maatregel niet worden gecompenseerd door een andere (al dan niet reeds bestaande maatregel). Artikel 23 van de Grondwet verzet zich immers enkel tegen een aanzienlijke vermindering van het globale beschermingsniveau.

Welnu, de nieuwe uitzonderingsbepaling biedt vooreerst voldoende garanties om het bestaande integrale beschermingsniveau te vrijwaren, zodat er geen sprake is van een achteruitgang. De ontworpen bepaling legt in voorwaarde 2° op dat de samenstelling van het te verplaatsen water of de te verplaatsen sedimenten moet worden vastgesteld, en dat de verplaatsing het totale risico voor de menselijke gezondheid en het milieu niet mag verhogen ten opzichte van het bestaande risico vóór de verplaatsing. De bepaling zelf garandeert dus dat de verplaatsing geen extra risico voor de menselijke gezondheid en het milieu in het algemeen veroorzaakt. De criteria moeten ervoor zorgen dat het algemene niveau van bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu waarin richtlijn 2000/60/EG voorziet, wordt gehandhaafd.

Vanuit een integrale compartimentoverschrijdende benadering wordt er netto dan ook geen verontreiniging toegevoegd. Het vervuilde water of sediment wordt slechts aan de bodem onttrokken om het te kunnen verplaatsen. Meer zelfs, aangezien vereist wordt dat alle haalbare maatregelen worden genomen om negatieve effecten voor de toestand van het ontvangende oppervlaktewaterlichaam te beperken met in het bijzonder de behandeling van het bemalingswater voor zover uitvoerbaar, betekent dit dat er in de meeste gevallen een zuivering moet plaatsvinden voorafgaand aan de verplaatsing van water of sediment, en wordt er net significante milieuwinst geboekt doordat netto een gedeelte van de verontreiniging wordt weggenomen. Het totale beschermingsniveau wordt door deze systematiek dus gevrijwaard. De totale verontreinigingsbelasting in het milieu zal in de meeste gevallen kleiner zijn. Enkel in de beperkte gevallen waarin geen zuivering plaatsvindt, blijft de verontreinigingsbelasting gelijk.

In ieder geval wordt het bestaande beschermingsniveau niet in aanzienlijke mate verminderd. De criteria waaraan moet worden voldaan voor de toepassing van de uitzonderingsbepaling zorgen ervoor dat het algemene niveau van bescherming van de gezondheid van de mens en het milieu waarin richtlijn

2000/60/EG voorziet, wordt gehandhaafd. De stringente voorwaarden die op Europees niveau zijn bepaald, moeten uiteraard worden nageleefd. Mits die worden nageleefd, gaat het om een achteruitgang die door de stellers van de kaderrichtlijn Water als aanvaardbaar wordt beschouwd.

Dat de achteruitgang beperkt en niet aanzienlijk zal zijn, blijkt onder andere uit voorwaarde 1° dat "alle haalbare maatregelen, in het bijzonder de behandeling van het water of het sediment, indien uitvoerbaar, worden genomen", aangezien dit wetenschappelijk onderbouwd zal worden, de technieken continu verder worden opgevolgd en de vergunningverlening zal worden aangescherpt wanneer er nieuwe inzichten ter beschikking komen. Ook voorwaarde 3°, die stelt dat lozing niet kan worden toegepast wanneer het ontvangende waterlichaam zich in goede chemische toestand bevindt of wanneer de ecologische toestand in een lagere klasse zou terechtkomen, bevestigt dit. In dat geval moet die goede toestand behouden blijven en wordt dus gegarandeerd dat een aanzienlijke achteruitgang niet mogelijk is. Tot slot wordt achteruitgang met betrekking tot oppervlaktewater voor drinkwaterproductie integraal vermeden ingevolge voorwaarde 4° en 5°, die respectievelijk stellen dat de verplaatsing niet mag leiden tot een toename in de zuivering voor drinkwaterproductie en een verbod tot het lozen binnen een bepaald gebied rond elk onttrekkingspunt voor drinkwater.

Zelfs als deze wijziging aanleiding zou geven tot een aanzienlijke achteruitgang (*quod certe non*), zou dit alsnog redelijk verantwoord kunnen worden om redenen van algemeen belang.

Voor lozingen waarbij een verplaatsing van bijvoorbeeld met PFAS verontreinigd bemalingswater plaatsvindt, riskeert men te belanden in een juridisch onmogelijke toestand die zodanig conflicteert met wat technisch mogelijk is, dat een vergunningenstop dreigt. De lozingen zijn noodzakelijk om maatschappelijk noodzakelijke werken uit te voeren zoals grootschalige infrastructuurwerken om de mobiliteit te waarborgen of de aanleg van riolering en woningen. Ook projecten waarmee doelstellingen van algemeen belang worden nagestreefd, zoals de uitvoering van bepaalde natuurherstelmaatregelen of bodemsanering zouden onmogelijk worden gemaakt als er geen vergunning kan worden verleend voor de verplaatsing van sediment of water die hiervoor nodig is. Daarnaast biedt de wijziging geen vrijgeleide, maar moet worden voldaan aan diverse voorwaarden die ervoor zorgen dat een eventuele impact minimaal blijft.

Met de wijziging van de kaderrichtlijn Water heeft men deze problematiek op Europees niveau proberen remediëren door middel van deze bepaling. De Europese wetgever erkent in considerans (32) van de kaderrichtlijn Water (2000/60/EG van 23 oktober 2000) dat er redenen kunnen zijn om onder bepaalde strikte voorwaarden uitzonderingen toe te staan op de eis om een verdere achteruitgang te verhinderen of een goede watertoestand te bereiken, indien dat onvermogen het resultaat is van uitzonderlijke omstandigheden, op grond van dwingende redenen van openbaar belang. Het zijn zulke overwegingen die hebben geleid tot de invoering van de voorliggende uitzonderingsbepaling in de richtlijn. Hieruit blijkt afdoende dat er sprake is van een reden van algemeen belang.

Onderzoek van de tekst: artikel 5

- De Raad voert ten slotte aan dat in het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, §5, Waterwetboek de draagwijdte van de delegatiebepalingen aan de Vlaamse Regering om nadere regels vast te stellen, onduidelijk is.
- Reactie: het voorwerp van de machtiging werd gepreciseerd in de tekst van het ontwerp van decreet.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt een gewestaangelegenheid.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN**Artikel 1**

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 3

De herziening van de kaderrichtlijn Water voorziet in de wijziging van een aantal definities, alsook in de toevoeging van een aantal nieuwe definities. Dit artikel zet de wijzigingen aan bestaande definities en nieuwe definities om in de interne rechtsorde, voor zover zij relevant zijn voor de toepassing van de nieuwe uitzonderingsbepaling, voorzien in artikel 4, lid 7ter kaderrichtlijn Water en omgezet door dit ontwerp van decreet. Omdat de omzetting van de herziening op dit ogenblik beperkt wordt tot de omzetting van artikel 4, lid 7ter, kaderrichtlijn Water, wordt de toepassing van de definities beperkt tot artikel 1.7.2.5.4, §4, van het Waterwetboek, waar de nieuwe uitzondering op het achteruitgangsverbod voor verplaatsing van verontreinigd water en sediment wordt ingeschreven. Bij de omzetting van de overige bepalingen van de kaderrichtlijn Water krijgen de definities, waar nodig, een ruimer toepassingsgebied.

Artikel 4

Dit artikel betreft een technische aanpassing en verzekert een correcte verwijzing naar de nieuwe uitzonderingsmogelijkheid door een aanvulling van het Waterwetboek.

Artikel 5

Dit artikel voorziet in een letterlijke omzetting van artikel 4, lid 7ter, van de kaderrichtlijn Water, ingevoegd bij richtlijn 2026/805 van het Europees Parlement en de Raad van 30 maart 2026 tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid. Het artikel bepaalt onder welke voorwaarden de achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van de verplaatsing van verontreinigd water (zoals de lozing van bemalingswater) of sediment niet in strijd is met de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water. Het gaat hierbij om een verplaatsing door menselijke activiteit vanuit het oppervlakte- of grondwater naar een oppervlaktewaterlichaam en dit zonder een nettotoename van verontreinigende stoffen te veroorzaken.

Om te vermijden dat er nadelige gevolgen zouden optreden en om ervoor te zorgen dat – indien haalbaar en uitvoerbaar – de toestand van het geheel van oppervlakte- en grondwater verbetert, wordt in de ingevoegde paragraaf 4 in artikel 1.7.2.5.4 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, in overeenstemming met de tekst van het nieuw ingevoegde artikel 4, lid 7ter, van de kaderrichtlijn Water, voorzien in acht strikte voorwaarden.

De eerste voorwaarde vereist dat alle haalbare maatregelen, in het bijzonder de behandeling van water en sediment, indien uitvoerbaar, worden genomen om de overbrenging van verontreinigingsbelasting tot een minimum te beperken, en dus de negatieve effecten voor de toestand van de waterlichamen die door de verplaatsing worden getroffen, te beperken. In elk concreet dossier moet een individuele afweging worden gemaakt van de maatregelen die als haalbaar en uitvoerbaar worden beschouwd in de concrete situatie. Uit de formulering van deze voorwaarde blijkt dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen technisch uitvoerbare maatregelen en haalbare maatregelen. Naast de technische mogelijkheden zal er dus ook telkens op basis van de beschikbare gegevens onder andere rekening worden gehouden met de kostprijs, de socio-economische impact, de effecten op andere milieucompartimenten en de baten van de zuivering voor het leefmilieu en de menselijke gezondheid. Op die manier wordt het momentum van de verplaatsing op een proportionele wijze zo optimaal mogelijk benut om verontreinigende stoffen te verwijderen.

De tweede voorwaarde vereist het in kaart brengen van de samenstelling, en dus ook de aanwezige verontreinigende stoffen, van het te verplaatsen water of de te verplaatsen sedimenten, zodat er gegarandeerd kan worden dat de verplaatsing geen extra risico voor de menselijke gezondheid en het milieu in het algemeen veroorzaakt.

Als derde voorwaarde wordt bepaald dat het ontvangende oppervlaktewaterlichaam reeds in een niet goede chemische toestand verkeert wat betreft de meeste verplaatste verontreinigende stoffen, in het bijzonder wat betreft de verplaatste meest persistente en bioaccumulerende stoffen, en dat de ecologische toestand of het potentieel van een ontvangend waterlichaam niet verwacht wordt in een lagere klasse terecht te komen door de verplaatsing van de verontreinigende stoffen. Dit betekent dat de bepaling niet kan worden toegepast wanneer het ontvangende waterlichaam zich in goede chemische toestand bevindt of wanneer de ecologische toestand in een lagere klasse zou terechtkomen. In dat geval moet die goede toestand behouden blijven.

Voorwaarden vier en vijf hebben betrekking op drinkwaterproductie: de verplaatsing mag niet leiden tot extra zuiveringsnoden voor drinkwaterproductie en er moet in het ontvangende waterlichaam rond elk onttrekkingspunt bedoeld voor water voor menselijke consumptie een zone afgebakend worden waarnaar de verplaatsing met verontreiniging verboden is. In de praktijk zal dit neerkomen op zones rond de onttrekkingspunten voor drinkwater.

De zesde voorwaarde vereist dat er voor de verplaatsing geen aanzienlijk betere milieuvriendelijke alternatieven kunnen worden toegepast vanwege technische haalbaarheid of onevenredig hoge kosten. Voorafgaand aan de lozing van bemalingswater moet worden nagegaan of er aanmerkelijk betere alternatieven zijn waarbij een bemaling kan worden vermeden of beperkt. Wanneer toch een verlaging van het grondwaterpeil nodig is door middel van een bemaling, geldt de zogenaamde bemalingscascade conform artikel 5.53.6.1.3, 5.53.6.1/1.3 en 5.53.6.5.2 van titel II van VLAREM, die de te onderzoeken stappen prioriteert. Dit houdt in dat in eerste instantie moet worden bekeken om het netto opgepompte volume grondwater zoveel mogelijk te beperken en prioritair in te zetten op het weer in de ondergrond brengen van het bemalingswater. Enkel wanneer dit niet haalbaar is, moeten de mogelijkheden tot nuttig gebruik bekeken worden. Ten slotte kan wanneer deze stappen niet volstaan, (een zo beperkt mogelijk volume) geloosd worden bij gebrek aan een aanzienlijk beter milieuvriendelijk alternatief.

Voorwaarde zeven bepaalt dat de verplaatsing onderworpen moet zijn aan een voorafgaande regulering of vergunning. Voor de verplaatsing van sediment zal voorafgaandelijk een machtiging moeten worden gegeven. De verplaatsing van

water moet steeds voldoen aan de bepalingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en zijn uitvoeringsbesluiten. Dit geldt zowel met betrekking tot eventuele vergunnings- of meldingsplichten, als met betrekking tot andere milieuvoorwaarden.

Vanzelfsprekend kan dit ook gelden voor toelatingen die gelden als omgevingsvergunning, zoals een definitief vastgesteld projectbesluit in geval van een complex project of voor bodemsaneringsprojecten waar het conformiteitsattest geldt als meldingsakte of omgevingsvergunning.

De achtste en laatste voorwaarde bepaalt dat een samenvatting van de toepassing van de uitzondering wordt opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen. Deze samenvatting bevat informatie over de eerste tot en met zevende voorwaarde en de redenen voor de verplaatsing. De toepassing van deze uitzonderingsbepaling zal transparant worden toegelicht in de stroomgebiedbeheerplannen.

Naast deze acht voorwaarden voorziet dit artikel ook in de invoeging van een paragraaf 5 in artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek, waarin in het eerste lid wordt bepaald dat de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen om te beoordelen of voorwaarden 1, 2, 3, 4 en 6 uit paragraaf 4 vervuld zijn.

Deze delegatie betreft een mogelijkheid en geen verplichting voor de Vlaamse Regering, zodat deze zelf kan beoordelen of bijkomende concretisering al dan niet noodzakelijk is. De toepassing van deze voorwaarden wordt op vandaag overigens al verzekerd door diverse bepalingen van intern recht.

Voor de concrete invulling van de voorwaarden moet rekening gehouden kunnen worden met voortschrijdende wetenschappelijke inzichten, op basis van de snelle evolutie van onderzoek en kennis over risico's en milieufactoren. Om die reden kan hier decretaal geen verdere invulling aan worden gegeven en wordt aan de Vlaamse Regering een delegatie verleend om te gepasten tijde gebruik te maken van instrumenten die zich hier beter toe lenen en desgevallend de voorwaarden nader te bepalen. Bij de verdere concretisering van de voorwaarden houdt de Vlaamse Regering rekening met de technische uitvoerbaarheid en met de haalbaarheid, waaronder de kostprijs, de socio-economische impact, de effecten op andere milieucompartimenten en de baten van de zuivering voor het leefmilieu en de menselijke gezondheid.

Tot slot bepaalt paragraaf 5, tweede lid, dat de Vlaamse Regering de specifieke zones rond elk onttrekkingspunt bedoeld voor water voor menselijke consumptie als vermeld in paragraaf 4, 5°, zal afbakenen. De kaderrichtlijn Water vereist immers dat deze zones worden afgebakend en dat de vergunningverlenende overheden deze respecteren bij het gebruiken van de uitzonderingsgrond.

Artikel 6

Dit artikel voorziet in een aanvulling van artikel 4.2 van bijlage 1 bij het Waterwetboek, conform de achtste voorwaarde in artikel 1.7.2.5.4, §4.

Artikel 7 en 8

Deze artikelen voorzien in de nodige overgangsbepalingen zodat ook in hangende dossiers geoordeeld kan worden dat er geen sprake is van strijdigheid met de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water, ingeval van het verplaatsen van verontreinigd water of sediment door menselijke activiteit vanuit het oppervlakte- of grondwater naar een oppervlaktewaterlichaam en dit zonder een nettotoename van verontreinigende stoffen. Hoger werd reeds aangegeven dat de regeling ook geldt voor toelatingen die gelden als omgevingsvergunning, zoals bijvoorbeeld

een definitief vastgesteld projectbesluit in geval van een complex project of voor bodemsaneringsprojecten waar het conformiteitsattest geldt als meldingsakte of omgevingsvergunning. Voor zover in dergelijke dossiers nog geen finale beslissing werd genomen, zijn deze uiteraard te beschouwen als hangende dossiers waarop de overgangsbepalingen mutatis mutandis kunnen worden toegepast.

Voor zover de vergunningsaanvraag niet alle relevante informatie zou bevatten die vereist is om de voorwaarden van de nieuw ingevoegde paragraaf 4 en 5 van artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek af te toetsen, kan worden gebruikgemaakt van de bepalingen inzake de wijzigingslus, voorzien in het Omgevingsvergunningendecreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 19 december 2025

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd water of sediment

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn [xxx] van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid.

Art. 3. Aan artikel 1.1.3 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 en gewijzigd bij de decreten van 24 juni 2022, 19 april 2024 en 17 mei 2024, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Voor de toepassing van artikel 1.7.2.5.4 gelden in afwijking van paragraaf 1 en 2 de volgende definities:

- 1° goede chemische toestand van oppervlaktewater: de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen de volgende waarden niet overschrijden:
 - a) de milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen, vermeld in bijlage I, deel A, bij richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG,

- 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG;
- b) de milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen;
 - c) de op effecten gebaseerde drempelwaarden, als die beschikbaar zijn;
- 2° prioritaire stoffen: de stoffen, vermeld in bijlage I, deel A, bij richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG;
- 3° stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen: verontreinigende stoffen die niet of niet langer als prioritaire stoffen worden aangemerkt, maar die overeenkomstig bijlage II bij de Kaderrichtlijn Water door de lidstaten zijn geïdentificeerd op basis van de beoordeling van drukfactoren en effecten op oppervlaktewaterlichamen als stoffen die in aanzienlijke hoeveelheden in een stroomgebied of deelstroomgebied worden geloosd of afgezet en daardoor een aanzienlijk risico vormen voor of via het aquatische milieu op hun grondgebied;
- 4° op effecten gebaseerde drempelwaarde: een grenswaarde voor de effecten van een verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, sediment of biota, waarbij die effecten worden gemeten met een geschikte en wetenschappelijk gevalideerde monitoringsmethode die op effecten gebaseerd is. Boven deze op effecten gebaseerde drempelwaarde kunnen nadelige effecten op de menselijke gezondheid of het milieu van de verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, sediment of biota optreden;
- 5° achteruitgang van de toestand van een waterlichaam: de verlaging van de toestand van ten minste een van de kwaliteitselementen, vermeld in bijlage V bij de Kaderrichtlijn Water, met één klasse, zelfs als die verlaging niet resulteert in een daling van de classificatie van het waterlichaam als geheel. Als een kwaliteitselement zich echter al in de laagste klasse bevindt, vormt elke verdere achteruitgang van dat element een achteruitgang van de toestand van het waterlichaam;
- 6° milieukwaliteitsnorm: de concentratie van een bepaalde verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, sediment of biota die niet mag worden overschreden om de menselijke gezondheid en het milieu te beschermen;
- 7° water bestemd voor menselijke consumptie:
- a) water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, zowel in openbare als in particuliere gebouwen en terreinen, ongeacht de herkomst en of het water wordt geleverd via een distributienet, geleverd uit een tankschip of in flessen of in verpakkingen wordt gedaan, met inbegrip van bronwater;
 - b) water dat in levensmiddelenbedrijven wordt gebruikt voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in de handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen.”.

Art. 4. In artikel 1.7.2.1.1, §4, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “en artikel 1.7.2.5.4, §§2 en 3,” vervangen door de zinsnede “en artikel 1.7.2.5.4, §2 tot en met 5,”.

Art. 5. Aan artikel 1.7.2.5.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 24 juni 2022 en 17 mei 2024, worden een paragraaf 4 en een paragraaf 5 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§4. Achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam houdt geen schending in van de vastgestelde milieudoelstellingen als die achteruitgang het gevolg is van verplaatsing, door menselijke activiteit, van water of sediment binnen hetzelfde oppervlaktewaterlichaam of van een ander oppervlakte- of grondwaterlichaam naar een ontvangend oppervlaktewaterlichaam, zonder een nettotoename van de verontreinigende stoffen te veroorzaken en als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- 1° alle haalbare stappen worden genomen, in het bijzonder de behandeling van het water of het sediment, om de overdracht van verontreinigende stoffen te minimaliseren en de nadelige effecten op de toestand van de waterlichamen die door deze verplaatsing geïmpacteerd zijn, te beperken;
- 2° de samenstelling van het verplaatste water of sediment wordt vastgesteld, en de verplaatsing leidt niet tot een toename van het algemene risico voor de menselijke gezondheid en het milieu in vergelijking met het bestaande risico vóór de verplaatsing;
- 3° het ontvangende oppervlaktewaterlichaam bevindt zich al niet in een goede chemische toestand met betrekking tot de meeste verplaatste verontreinigende stoffen, in het bijzonder wat betreft de verplaatste meest persistente en bioaccumuleerbare stoffen, en de ecologische toestand of het potentieel van een ontvangend waterlichaam wordt niet verwacht in een lagere klasse terecht te komen door de verplaatsing van de verontreinigende stoffen;
- 4° de verplaatsing leidt niet tot extra zuiveringsnoden voor drinkwaterproductie;
- 5° in het ontvangende oppervlaktewaterlichaam is rond elk onttrekkingspunt dat bestemd is voor water voor menselijke consumptie, een specifieke zone afgebakend waarnaar de verplaatsing verboden is;
- 6° er zijn geen aanzienlijk betere milieuvriendelijke alternatieven om redenen van technische haalbaarheid of onevenredig hoge kosten;
- 7° de verplaatsing is onderworpen aan een voorafgaande machtiging, vergunnings- of meldingsplicht, of is onderworpen aan algemeen geldende milieuvoorwaarden die bepaald zijn bij of krachtens het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
- 8° een samenvatting, met inbegrip van informatie over punt 1° tot en met 7° en de redenen voor de verplaatsing, wordt opgenomen en toegelicht in de stroomgebiedbeheerplannen.

§5. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen om te beoordelen of de voorwaarden, vermeld in paragraaf 4, vervuld zijn.

De Vlaamse Regering bakent de specifieke zones, vermeld in paragraaf 4, 5°, af.”.

Art. 6. Aan punt 4.2 van bijlage 1 bij hetzelfde decreet wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° in het geval, vermeld in artikel 1.7.2.5.4, §4, informatie over de voorwaarden vermeld in artikel 1.7.2.5.4, §4, 1° tot en met 7°, en de redenen voor de verplaatsing.”.

Art. 7. De bepalingen van dit decreet zijn van toepassing op alle aanvragen van een omgevingsvergunning die ingediend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet, waarover de bevoegde overheid nog geen beslissing genomen heeft op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, met inbegrip van vergunningsaanvragen die opnieuw moeten worden behandeld na een vernietigingsarrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Art. 8. Een milieuvergunning die is verleend op grond van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wordt voor de toepassing van dit decreet beschouwd als een omgevingsvergunning.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN
EN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Uitzondering achteruitgangsverbod verplaatsing water of sediment

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd water of sediment.

Datum van goedkeuring 16/01/2026

Volgnummer 2026 | 004

Coördinator + e-mailadres Wim Van Gils, wim.van.gils@minaraad.be

Co-auteur + e-mailadres Annick Lamote, almote@serv.be
Beatrijs De Wilde, beatrijs.de.wilde@minaraad.be

Inhoudstafel

Inhoudstafel	27
Procesbeschrijving.....	28
Advies	29
1 Situering.....	29
2 Algemene appreciatie.....	30
3 Aandachtspunten bij de verdere implementatie	31
3.1 Motiveer en verduidelijk de notie ‘haalbare stappen’	31
3.2 Versnel een betere aanpak van de vervuiling aan de bron.....	33
3.3 Zorg voor een consistent kader voor retourbemaling.	33
4 Bibliografie.....	34

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	22 december 2025
Naam adviesvrager + functie	Jo Brouns, Vlaams minister voor Omgeving en Landbouw
Rechtsgrond van de adviesvraag	DABM, art. 112.1 §2 2°
Adviestermijn	30 dagen, verlengd tot 2 februari 2026
Samenwerking	SERV
Overlegcommissie	Water en ruimte
Betrokken experts	Geen
Vergaderingen: soort + datum	Gezamenlijke werkgroep vergaderingen op 15/01/2026 en 22/01/2026, gevolgd door een schriftelijke procedure.

De SERV en de Minaraad ontvingen de adviesvraag op 22 december 2025. Op 15 januari en 22 januari 2026 besprak de werkgroep water het voorstel. Ondertussen vroegen én kregen de adviesraden nog antwoorden op enkele schriftelijke vragen om toelichting. Ze danken het kabinet van de minister daarvoor.

Het advies werd finaal goedgekeurd door de SERV en de Minaraad via schriftelijke procedure. Die startte op vrijdag 23 januari 2026 en werd afgesloten op maandag 2 februari 2026.

Advies

1 Situering

- [1] Met het voorliggende decreet beoogt de Vlaamse Regering de **gedeeltelijke omzetting** van het voorstel tot wijziging van de Kaderrichtlijn Water¹, de Grondwaterrichtlijn² en de Richtlijn over milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren³. Over dit voorstel is op Europees niveau een politiek akkoord bereikt op 23 september 2025, de publicatie in het Europese publicatieblad wordt verwacht omstreeks maart 2026.
- [2] **Inhoudelijk beperkt** dit voorstel zich **tot de omzetting van de bepaling die de achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam** als gevolg van de verplaatsing van vervuiling in water en sediment onder bepaalde voorwaarden toestaat. De andere bepalingen, die handelen over nieuwe, of strengere waterkwaliteitsnormen voor een reeks prioritaire stoffen zoals PFAS en een aantal pesticiden, wil de Vlaamse Regering in een latere fase omzetten.
- [3] **Procedureel** is deze gedeeltelijke omzetting **merkwaardig**, het is gebruikelijk om aanpassingen aan richtlijnen in hun geheel om te zetten. Het is, voor zover bekend bij Minaraad en SERV, de eerste keer dat het formeel proces voor de implementatie van een Europese richtlijn wordt gestart nog voordat er een finaal goedgekeurde tekst is gepubliceerd in het Europees publicatieblad. De aanpak brengt ook juridische risico's mee, omdat beperkte tekstuele wijzigingen nog mogelijk zijn. Daarom wordt voorzien om na de Europese formele goedkeuring, de formulering van de artikels van het voorontwerp af te stemmen op de definitief goedgekeurde tekst.
- [4] **De motivatie** van Vlaamse Regering van deze snelle aanpak is transparant en luidt als volgt: *“bij de vergunningverlening van de lozing van bemalingswater in oppervlaktewater stelt zich een juridische problematiek. Wanneer op de locatie waar bemaald wordt in het grondwater stoffen aanwezig zijn waarvoor de milieukwaliteitsnorm reeds overschreden wordt in het ontvangende oppervlaktewater (bij voorbeeld PFOS/PFAS), kunnen nieuwe lozingen van deze stoffen in het oppervlaktewater - zelfs na voorafgaande zuivering - een verboden achteruitgang in het ontvangende waterlichaam veroorzaken, wat het verlenen van een vergunning verhindert. Het verder aanscherpen van de lozingsnormen naar de laagst te meten concentraties is technisch niet altijd mogelijk, maar ook ecologisch niet de beste optie, doordat verregaande zuivering van bemalingswater gepaard kan gaan met een hoog energie- en materiaalverbruik en de generatie van afval dat verder verwerkt moet worden.”*⁴

¹ 2000/60/EG

² 2006/118/EG

³ 2008/105/EG

⁴ Nota van de inspectie van Financiën bij de adviesvraag, pagina 3

2 Algemene appreciatie

[5] **De huidige aanpak roept vragen op inzake bestuurlijke zorgvuldigheid.** De Minaraad en de SERV drongen in het verleden herhaaldelijk aan op het tijdig implementeren van Europese regelgeving. Ze steunen dan ook alle inspanningen die daartoe kunnen bijdragen. Toch roept de huidige aanpak vragen op over de bestuurlijke zorgvuldigheid bij de volgende aspecten.

- **Een gedeeltelijke omzetting is niet efficiënt.** Een omzetting met verschillende snelheden is volgens de Raden niet efficiënt. Ten eerste moeten twee procedures doorlopen worden om het decreet aan te passen in plaats van één – dit impliceert bijkomende tijdsinvesteringen en dus kosten bij alle betrokkenen (regering, parlement, adviesraden, RvS, administratie, ...). Ten tweede leidt de aanpak ook op legistiek vlak tot extra complexiteit, onder andere door de introductie van twee definities van een “goede chemische toestand van oppervlaktewater”.
- **De omzetting is onevenwichtig.** De Raden menen dat een aanpak, waarbij bepalingen die een uitzondering voorzien op het achteruitgangsverbod versneld worden omgezet, terwijl de omzetting achterblijft van andere bepalingen die nieuwe en strengere normen invoeren voor stoffen die schadelijke effecten hebben op het milieu en de menselijke gezondheid, onevenwichtig is.
- **Aanzienlijke problemen in de tijdige omzetting en implementatie van richtlijnen.** Volgens het recentste overzicht van de Vlaamse Regering⁵, zijn er elf richtlijnen waarvoor inbreukprocedures lopen wegens laattijdige omzetting – ze horen allemaal bij het beleidsdomein omgeving. Bovendien zijn er twaalf lopende inbreukdossiers wegens niet-correcte toepassing, waarvan er drie betrekking hebben op water-richtlijnen: de Kaderrichtlijn water zelf, de Drinkwaterrichtlijn en de Nitraatrichtlijn.

Er zijn dus erg veel richtlijnen waarvan de omzetting en implementatie nog werk vereist, hetgeen in contrast staat met de huidige selectieve focus op de snelle omzetting van één bepaling van één richtlijn.

Samengevat zijn de raden voorstander van een snelle en volledige omzetting, omdat er inderdaad specifieke problemen zijn met bepaalde bepalingen, maar ze menen dat een snelle en tijdige omzetting van alle bepalingen noodzakelijk is, omdat de problemen inzake vervuiling met PFAS, pesticiden, hormoon-verstorende stoffen en andere prioritaire stoffen⁶ reëel en prangend zijn.

[6] **Verzeker een correcte omzetting van de reikwijdte van deze uitzondering:** Overeenkomstig rechtspraak van het Hof van Justitie, moeten uitzonderingen strikt en geval per geval worden geïnterpreteerd. De Raden wijzen daarbij op het belang van een precieze omzetting van de officiële tekst, en op het belang van een individuele en voorafgaande “autorisatie”, zoals bepaald in voorwaarde 7° (zie *infra*).

⁵ VLAAMSE REGERING (2026)

⁶ EUROPESE COMMISSIE (2022)

- [7] **Verzeker de voorafgaande regulering of autorisatie.** Daarnaast stellen de Raden zich vragen bij de omzetting van voorwaarde (g) – in de Vlaamse tekst voorwaarde 7° - die een voorafgaande “*regulation or authorization*” omvat. In de omzetting staat dat de onderwerping aan de algemeen geldende milieuvoorwaarden uit het DABM evenzeer voldoende is om aan deze voorwaarde te voldoen, om ook bemalingen bij niet-ingedeelde inrichtingen te vatten. De Raden vragen zich af of dit in overeenstemming is met de intentie van de Europese regelgever om dergelijke verplaatsingen te onderwerpen aan een voorafgaande, individuele regulering of autorisatie, zodat per individueel dossier kan worden nagegaan of er is voldaan is aan opgelegde voorwaarden. De Raden vragen om te zorgen voor een correcte omzetting en vertaling van voorliggende Europese tekst.

3 Aandachtspunten bij de verdere implementatie

3.1 Motiveer en verduidelijk de notie ‘haalbare stappen’

- [8] **Verduidelijk de keuze in de vertaling.** De ontwerprichtlijn voorziet een aantal voorwaarden, waaraan moet voldaan worden om gebruik te kunnen maken van de uitzondering op het achteruitgangverbod. De eerste daarvan luidt: “*all practicable steps, in particular the treatment of the water or sediment if feasible to minimize the transfer of pollutant load are taken to mitigate the adverse impact on the status of the impacted bodies of water*”.

In het ontwerpdecreet is deze passage vertaald als “*alle haalbare stappen worden genomen, in het bijzonder de behandeling van het water of het sediment, om de overdracht van verontreinigende stoffen te minimaliseren en de nadelige effecten op de toestand van de waterlichamen die door deze verplaatsing geïmpacteerd zijn, te beperken*”.

Daarmee wordt zowel ‘*practicable*’ als ‘*if feasible*’ vertaald in het ene woord ‘haalbaar’. De raden menen dat de decreettekst, zoals al aangekondigd, zal moeten afgestemd worden op de officiële vertaling.

- [9] **Motiveer de koppeling aan – en de beperking tot – de BBT.** De Memorie van Toelichting verduidelijkt dat de ‘haalbaarheid’ nader wordt ingevuld doordat “*telkens wordt nagegaan of conform de beste beschikbare technieken een zuivering mogelijk is.*” De Raden vragen om te motiveren waarom de ‘haalbare maatregelen’ worden gekoppeld aan, maar ook beperkt tot, de toepassing van de BBT⁷.

De Raden wijzen op een soortgelijke bepaling die opgenomen is in de uitzonderingsbepaling in artikel 4 van de Kaderrichtlijn Water, met als voorwaarde: “*(if) the achievement of these objectives would be infeasible or disproportionately expensive*”. Deze voorwaarde wordt vertaald als: “*(indien) het bereiken van die doelstellingen niet haalbaar of onevenredig kostbaar zou zijn*”. In de implementatiehandleiding is verduidelijkt dat ‘haalbaarheid’ moet gelezen worden als ‘technisch realiseerbaar’

⁷ Memorie van Toelichting bij voorliggend ontwerp

(*technical feasibility*). De kostenafweging zit vervat in de notie van ‘disproportionaliteit’. Het artikel moet ook samen gelezen worden met artikel 10 van de Kaderrichtlijn Water, dat bepaalt dat, indien de doelstellingen niet gehaald worden, maatregelen die verder gaan dan BBT overwogen moeten worden; in die afweging moet dan onder andere getoetst worden of deze maatregelen niet ‘onevenredig kostelijk’ zijn.

Het gebruik van het woord ‘haalbaar’ in deze bepaling toont aan dat deze notie niet zomaar kan worden gelijkgesteld met de toepassing van BBT. Mogelijk is een koppeling met de notie ‘disproportionele kosten’ aan de orde.

[10] **Verduidelijk verder de invulling van het begrip ‘haalbaarheid’.** De raden dringen aan op een verdere uitwerking van een duurzaam en stabiel handelingskader, en menen dat er een afweging zal moeten gebeuren tussen:

- ... de praktische realiseerbaarheid van de opgelegde maatregelen;
- ... de socio-economische kost ervan;
- ... de baten hiervan voor het leefmilieu en voor de menselijke gezondheid;
- ... de effecten op andere milieucompartimenten;

... waarbij voor bemalingen ook rekening moet gehouden worden met het doorgaans tijdelijke effect ervan.

Ze vragen dat deze afweging grondig en transparant zou gebeuren, en wijzen daarbij op de volgende aandachtspunten:

- **De kost van inactie voor de menselijke gezondheid.** In lopende studies, wordt de verwijderingskost voor bijvoorbeeld PFAS in beeld gebracht in monetaire termen⁸. De Raden vragen om bij deze studies ook de baten van het verminderen van deze vervuiling in beeld te brengen, in het bijzonder de baten voor de menselijke gezondheid. Het niet-verwijderen van PFAS uit de leefomgeving kan op korte termijn weliswaar een besparing betekenen voor een project, maar het verwijderen ervan kan op langere termijn kosten helpen besparen, niet in het minst in de gezondheidszorg. De raden vragen daarom ook deze potentiële kostenbesparing zo goed mogelijk in beeld te brengen, te monetariseren en mee te nemen in de beleidsafweging.
- **Een betere afweging van de effecten op andere milieucompartimenten.** De raden vragen verdere inspanningen om de effecten van zuiveringstechnieken op andere milieucompartimenten in beeld te brengen. De verwijdering van PFAS is momenteel erg energie-en materiaalintensief. Ze verwijzen in dit kader ook naar hun eerder advies om sterker in te zetten op innovatie⁹.

De Raden vragen om betrokken te worden bij de verdere invulling van de notie van ‘haalbaarheid’ en bij het voorzien van proportionele kosteneffectiviteitsdrempels voor de zuiveringstechnieken.

⁸ VITO (2025)

⁹ Minaraad en SERV (2023)b

3.2 Versnel een betere aanpak van de vervuiling aan de bron

- [11] **Uitfasering van PFAS noodzakelijk.** De discussie is in Vlaanderen sterk gekleurd door de problematiek van vervuild bemalingswater, gekoppeld aan bouwwerken. De raden merken op dat doorgaans niet de opdrachtgevers van deze bouwwerken verantwoordelijk zijn voor de betreffende vervuiling. Om een afdoende antwoord te geven op de verbeterverplichting uit de KRW, zijn andere, meer kosteneffectieve maatregelen nodig. De Raden dringen daarom nogmaals aan op een doorgedreven inzet op uitfasering van PFAS, in uitvoering van de gewenste transitie naar een circulaire economie en vragen om sterker inzetten op innovatie om alternatieven te vinden voor de stoffen die we wensen uit te faseren.¹⁰

3.3 Zorg voor een consistent kader voor retourbemaling.

- [12] **Beleidskader voor retourbemalingen noodzakelijk.** De voorkeursoptie voor bemalingswater, is herinfiltratie in dezelfde grondwaterlaag¹¹. Deze situatie is niet gevat door de voorgestelde wijzigingen. De Raden vragen een beleidskader voor retourbemalingen dat consistent is met dat voor bemalingen waarbij het water geloosd wordt op oppervlaktewater. Dit om te vermijden dat de beleidsdoelstelling van retourbemaling (water vasthouden) zou worden ondergraven.

¹⁰ Minaraad en SERV (2023)a

¹¹ <https://vmm.vlaanderen.be/beleid/waterbeleid/grondwater/bemaling>

4 Bibliografie

EUROPESE COMMISSIE (2022), [*Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2000/60/EC establishing a framework for Community action in the field of water policy, Directive 2006/118/EC on the protection of groundwater against pollution and deterioration and Directive 2008/105/EC on environmental quality standards in the field of water policy*](#), COM(2022) 540 final

MINARAAD, SERV en SALV (2025), [*Advies 2025/013 over de Blue Deal Nota*](#)

MINARAAD EN SERV (2023)a, [*Advies 2023/012 over het actieplan PFAS*](#)

MINARAAD EN SERV (2023)b, [*Advies 2023/041 over de visie zeer zorgwekkende stoffen*](#)

VLAAMSE REGERING (2026), *Mededeling betreffende het overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – december 2025*; VR 2026 2301 MED.0017/1

VITO (2025), [*PFAS-VERWIJDERING UIT BEMALINGSWATER*](#)

VOORONTWERP VAN DECREET
van 3 april 2026

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd water of sediment

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van Richtlijn [xxx] van het Europees Parlement en de Raad van [datum] tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid.

Art. 3. Aan artikel 1.1.3 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 en gewijzigd bij de decreten van 24 juni 2022, 19 april 2024 en 17 mei 2024, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Voor de toepassing van artikel 1.7.2.5.4 gelden in afwijking van paragraaf 1 en 2 de volgende definities:

- 1° goede chemische toestand van oppervlaktewater: de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen de volgende waarden niet overschrijden:
 - a) de milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen, vermeld in bijlage I, deel A, bij richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG,

- 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG;
- b) de milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen;
- c) de op effect gebaseerde drempelwaarden, als die beschikbaar zijn;
- 2° prioritaire stoffen: de stoffen, vermeld in bijlage I, deel A, bij richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG;
- 3° stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen: verontreinigende stoffen die niet of niet langer als prioritaire stoffen worden aangemerkt, maar waarvan overeenkomstig bijlage II bij de Kaderrichtlijn Water is vastgesteld op basis van de beoordeling van belastingen en effecten op oppervlaktewaterlichamen dat deze stoffen in aanzienlijke hoeveelheden in een stroomgebied of deelstroomgebied worden geloosd of afgezet en daardoor een significant risico vormen voor of via het aquatische milieu op hun grondgebied;
- 4° op effect gebaseerde triggerwaarde: een drempelwaarde voor de effecten van een verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, sediment of biota, die worden gemeten aan de hand van een passende en wetenschappelijk gevalideerde op effect gebaseerde monitoringmethode, waarboven die verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, sediment of biota schadelijke effecten op de menselijke gezondheid of het milieu met zich kan meebrengen;
- 5° achteruitgang van de toestand van een waterlichaam: het achteruitgaan van de toestand van ten minste één van de kwaliteitselementen, vermeld in bijlage V bij de Kaderrichtlijn Water, met één klasse, zelfs als die achteruitgang niet leidt tot een lagere klassering van het waterlichaam als geheel. Als een kwaliteitselement zich echter al in de laagste klasse bevindt, vormt elke verdere verslechtering van dat element een achteruitgang van de toestand van het waterlichaam;
- 6° milieukwaliteitsnorm: de concentratie van een bepaalde verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, in sediment of in biota die niet mag worden overschreden om de menselijke gezondheid en het milieu te beschermen;
- 7° voor menselijke consumptie bestemd water:
- a) water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, zowel in openbare als in particuliere gebouwen en terreinen, ongeacht de herkomst en of het water wordt geleverd via een distributienet, geleverd uit een tankschip of in flessen of in verpakkingen wordt gedaan, met inbegrip van bronwater;
- b) water dat in levensmiddelenbedrijven wordt gebruikt voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in de handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen.”.

Art. 4. In artikel 1.7.2.1.1, §4, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “en artikel 1.7.2.5.4, §§2 en 3,” vervangen door de zinsnede “en artikel 1.7.2.5.4, §2 tot en met 5,”.

Art. 5. Aan artikel 1.7.2.5.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 24 juni 2022 en 17 mei 2024, worden een paragraaf 4 en een paragraaf 5 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§4. Er is geen sprake van een schending van de vastgestelde milieudoelstellingen wanneer de toestand van een ontvangend oppervlaktewaterlichaam achteruitgaat als gevolg van een verplaatsing, door menselijke activiteit, van water of sediment van hetzelfde of van een ander oppervlaktewaterlichaam, of van een grondwaterlichaam naar het ontvangend oppervlaktewaterlichaam, zonder dat dit leidt tot een netto toename van de verontreinigingsbelasting, en aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° alle haalbare maatregelen, in het bijzonder de behandeling van het water of het sediment, indien uitvoerbaar, worden genomen om de overbrenging van verontreiniging tot een minimum te beperken, om de negatieve effecten voor de toestand van de waterlichamen die door de verplaatsing worden getroffen, te beperken;
- 2° de samenstelling van het te verplaatsen water of de te verplaatsen sedimenten is vastgesteld, en de verplaatsing verhoogt het totale risico voor de menselijke gezondheid en het milieu niet ten opzichte van het bestaande risico vóór de verplaatsing;
- 3° er wordt bevestigd dat het ontvangende oppervlaktewaterlichaam niet in een goede chemische toestand verkeert met betrekking tot de meeste verplaatste verontreinigende stoffen, en in het bijzonder met betrekking tot de meest persistente en bioaccumulerende verplaatste verontreinigende stoffen, en er wordt niet verwacht dat de ecologische toestand of het ecologisch potentieel van het ontvangende waterlichaam in een lagere klasse zal terechtkomen als gevolg van de verplaatsing van die verontreinigende stoffen;
- 4° de verplaatsing mag niet leiden tot een toename in de voor de productie van drinkwater vereiste zuivering;
- 5° in het ontvangende waterlichaam is rond elk onttrekkingspunt van voor menselijke consumptie bestemd water, een gebied vastgesteld waar verplaatsing verboden is;
- 6° er zijn geen significant betere milieuoptyes, om redenen van technische haalbaarheid of onevenredig hoge kosten;
- 7° de verplaatsing is onderworpen aan een voorafgaande machtiging, vergunnings- of meldingsplicht, of is onderworpen aan milieuvoorwaarden die bepaald zijn bij of krachtens het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
- 8° een samenvatting, met inbegrip van informatie over punt 1° tot en met 7° en de redenen voor de verplaatsing, wordt opgenomen en toegelicht in de stroomgebiedbeheerplannen.

§5. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen om te beoordelen of de voorwaarden, vermeld in paragraaf 4, vervuld zijn.

De Vlaamse Regering bakent de specifieke zones, vermeld in paragraaf 4, 5°, af.”.

Art. 6. Aan punt 4.2 van bijlage 1 bij hetzelfde decreet wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° in het geval, vermeld in artikel 1.7.2.5.4, §4, informatie over de voorwaarden vermeld in artikel 1.7.2.5.4, §4, 1° tot en met 7°, en de redenen voor de verplaatsing.”.

Art. 7. De bepalingen van dit decreet zijn van toepassing op alle aanvragen van een omgevingsvergunning die ingediend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet, waarover de bevoegde overheid nog geen beslissing genomen heeft op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, met inbegrip van vergunningsaanvragen waarover de bevoegde overheid een nieuwe beslissing moet nemen na een vernietigingsarrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Art. 8. Een milieuvergunning die is verleend op grond van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wordt voor de toepassing van dit decreet beschouwd als een omgevingsvergunning.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 79.197/1
van 29 mei 2026

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van
18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd
op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het
achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd
water of sediment’

Op 8 april 2026 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen verlengd tot 2 juni 2026, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd water of sediment’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 19 mei 2026. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 mei 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING

2. Het voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2026/805 van het Europees Parlement en de Raad van 30 maart 2026 ‘tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid’ (artikel 2 van het voorontwerp).

Hiertoe wordt het decreet van 18 juli 2003 ‘betreffende het integraal waterbeleid’, gecoördineerd op 15 juni 2018 (hierna: Waterwetboek) gewijzigd. Artikel 3 van het voorontwerp voegt een paragraaf 3 toe aan artikel 1.1.3 van het Waterwetboek met een aantal definities die gelden voor de toepassing van artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek die gelden in afwijking van de paragrafen 1 en 2 van dezelfde bepaling. Artikel 5 van het voorontwerp voegt de paragrafen 4 en 5 toe aan artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek. Er wordt in een overgangsregeling voorzien (artikelen 7 en 8).

Concreet worden een aantal definities in intern recht omgezet uit artikel 1, 2), van richtlijn (EU) 2026/805 en wordt artikel 1, 3) b), van dezelfde richtlijn omgezet in de mate dat het artikel 4, lid 7ter invoegt in richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 ‘tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid’ (hierna: kaderrichtlijn water). Dat laatste artikel staat onder bepaalde voorwaarden een achteruitgang toe van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van de verplaatsing van reeds aanwezige vervuiling in water en sediment, zolang er geen netto-toename is van de vervuiling.

VORMVEREISTE

3. Voor zover artikel 5 van het voorontwerp, dat erin voorziet dat verontreinigd water (of sediment) van een oppervlaktewaterlichaam of van een grondwaterlichaam kan worden verplaatst naar een (ander) oppervlaktewaterlichaam, betrekking heeft op grondwaterlagen die zich over het grondgebied van meer dan één gewest uitstrekken, dient te worden voldaan aan de

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

overlegverplichting, bedoeld in artikel 6, § 2, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’.

ALGEMENE OPMERKING

Partiële omzetting van richtlijn (EU) 2026/805

4. Uit de samenlezing van de artikelen 288, lid 3, en 291, lid 1, van het VWEU en artikel 4, lid 3, van het VEU, volgt dat een lidstaat verplicht is tot een correcte, volledige en tijdige omzetting van richtlijn (EU) 2026/805.

Ook moet een lidstaat zich tijdens de in een richtlijn vastgestelde omzettingstermijn onthouden van de vaststelling van bepalingen die de verwezenlijking van het door die richtlijn voorgeschreven resultaat ernstig in het gedrang zouden brengen.²

In de memorie van toelichting bij het voorontwerp wordt gesteld dat:

- (enkel) het bij artikel 1, 3), b), van richtlijn (EU) 2026/805 ingevoegde artikel 4, lid 7ter, van de kaderrichtlijn water (versneld) wordt omgezet om enerzijds “een vergunningenstop te vermijden voor alle grote en kleine projecten met lozing van verontreinigd bemalingswater en anderzijds een (milieu)kosten-efficiënte zuivering van bemalingswater te stimuleren mede in het licht van de te bereiken doelstellingen van de kaderrichtlijn water”;

- (ook) de bij artikel 1, 2), van richtlijn (EU) 2026/805 gewijzigde en ingevoegde definities van de kaderrichtlijn water worden omgezet “voor zover zij relevant zijn voor de toepassing van de nieuwe uitzonderingsbepaling voorzien in artikel 4, lid 7ter kaderrichtlijn water”;

- erover zal worden gewaakt dat de overige bepalingen van richtlijn (EU) 2026/805 tijdig zullen worden omgezet zodat de gedeeltelijke omzetting beperkt in de tijd zal zijn.

5. Zoals uit deze toelichting blijkt, is de omzetting die bij het voorontwerp aan richtlijn (EU) 2026/805 wordt verleend zeer beperkt omdat de ontworpen regeling enkel gericht is op de (toepassing van de) nieuwe uitzonderingsbepaling voorzien in artikel 4, lid 7ter van de kaderrichtlijn water en geen rekening wordt gehouden met de andere maatregelen die noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat de overige bepalingen van richtlijn (EU) 2026/805 die het kader vormen waarin de voormelde nieuwe uitzonderingsbepaling wordt omgezet, in hun geheel worden omgezet.

Aldus te werk gaan, getuigt niet van goede wetgevingstechniek.

² HvJ 18 december 1997, C-129/96, *Inter-Environnement Wallonie*, ECLI:EU:C:1997:628, punt 50; HvJ 8 mei 2003, *Atral*, C-14/02, ECLI:EU:C:2003:265, punt 58; HvJ 4 juli 2006, *Adeneler*, C-212/04, ECLI:EU:C:2006:443, punt 121.

Om zo goed mogelijk, op de meest logische en de meest dienstige wijze rekening te houden met de maatregelen die nodig zijn voor de omzetting van richtlijn (EU) 2026/805, dienen al deze maatregelen in een omvattend geheel bekeken en uitgewerkt te worden.

In deze context is het dan ook aan te bevelen om alle maatregelen die nodig zijn voor de omzetting van richtlijn (EU) 2026/805 in een en dezelfde hervorming te behandelen, in plaats van enkel de nieuwe uitzonderingsbepaling in artikel 4, lid 7ter, van de kaderrichtlijn water om te zetten.

6. Daarnaast vereist een correcte uitvoering van een richtlijn dat haar bepalingen worden omgezet met een onbetwistbare dwingende kracht en met een specificiteit, nauwkeurigheid en duidelijkheid die nodig zijn om te voldoen aan het vereiste van rechtszekerheid.³

In dat verband dient de afdeling Wetgeving de aandacht te vestigen op een aantal punten.

6.1. Het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, van het Waterwetboek definieert een aantal begrippen die enkel gelden voor de toepassing van artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek in afwijking van de definities in de paragrafen 1 en 2 van artikel 1.1.3 van het Waterwetboek.

Aangezien het enkel de bedoeling is om het nieuw ingevoegde artikel 4, lid 7ter, van de kaderrichtlijn water om te zetten in interne regelgeving is het niet duidelijk waarom deze definities gelden voor het hele artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek in plaats van enkel voor de ontworpen paragraaf 4 van deze bepaling.

Bij wijze van voorbeeld geeft punt 5° van het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, van het Waterwetboek een definitie van “achteruitgang van de toestand van een waterlichaam” en zet hiermee artikel 1, 2), g), van richtlijn (EU) 2026/805 om in interne regelgeving. Het is niet duidelijk waarom deze definitie is opgenomen. Deze term komt niet voor in het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, § 4, van het Waterwetboek zodat geen nood is aan dat artikel. Die term komt echter wel voor in artikel 1.7.2.5.4, § 1, van het Waterwetboek. De impact van deze definitie op deze laatste bepaling en de overeenstemming ervan met richtlijn (EU) 2026/805 is evenmin duidelijk.

6.2. Punt 1° van het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, van het Waterwetboek geeft een definitie van ‘goede chemische toestand van oppervlaktewater’, en zet hiermee artikel 1, 2) a), van richtlijn (EU) 2026/805 om in interne regelgeving. De ontworpen definitie somt onder de punten a), b) en c) drie waarden op die niet mogen worden overschreden.

6.2.1. Punt a) verwijst naar de milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen, vermeld in bijlage I, deel A bij richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 ‘inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG’. Die richtlijn bijlage wordt vervangen door artikel 3, 10) samengelezen met bijlage VI, punt 2), van richtlijn (EU) 2026/805

³ K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, Europees Recht, Intersentia, Antwerpen, 2017, 591, nr. 774.

en in de ontworpen definitie wordt dynamisch verwezen naar die richtlijnbijlage. Artikel 3, 10) samengelezen met bijlage VI, punt 2), van richtlijn (EU) 2026/805 wordt evenwel niet omgezet met het voorontwerp.

In het interne recht is bijlage I, deel A van richtlijn 2008/105/EG omgezet in titel II, hoofdstuk 2.3 ‘Milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren’ van VLAREM II en bijlage 2.3.1, van VLAREM II.

De partiële omzetting brengt met zich mee dat twee verschillende bijlagen zullen gelden⁴ waarvan de toepasselijkheid afhankelijk wordt van de toe te passen norm.⁵ De vraag rijst of dit wel de bedoeling is van de stellers van het voorontwerp temeer omdat hierdoor de rechtszekerheid in het gedrang lijkt te worden gebracht.

6.2.2. Punt b) verwijst naar ‘de milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen’ zonder verdere specificering. Artikel 1, 2), a), van richtlijn (EU) 2026/805 verwijst naar ‘de milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen die zijn vastgesteld en toegepast overeenkomstig artikel 8*quinq*ues van die richtlijn’. Het artikel 8*quinq*ues waar in de richtlijndefinitie naar wordt verwezen, wordt in richtlijn 2008/105/EG ingevoegd bij artikel 3, 7), van richtlijn (EU) 2026/805. In die richtlijnbeplating wordt verwezen naar onder meer stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen die vallen onder categorieën van deel A van bijlage II van richtlijn 2008/105/EG. Die richtlijnbijlage II wordt toegevoegd bij artikel 3, 11), van richtlijn (EU) 2026/805, dat zelf doorverwijst naar de bijlage VII bij richtlijn (EU) 2026/805. Echter, artikel 3, 7), en 11) en de bijbehorende bijlage VII van richtlijn (EU) 2026/805 worden niet omgezet met het voorontwerp.

Deze partiële omzetting brengt ook in dit geval mee dat de rechtszekerheid in het gedrang lijkt te worden gebracht.

6.2.3. Punt c) verwijst naar ‘de op effect gebaseerde *drempelwaarden* als die beschikbaar zijn’. Artikel 1, 2), a), van richtlijn (EU) 2026/805 verwijst naar ‘de op effect gebaseerde *triggerwaarden*, indien beschikbaar’. In de ontworpen definitie moet dezelfde term worden gehanteerd als in de richtlijndefinitie. Zowel richtlijn (EU) 2026/805 als het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, 4°, van het Waterwetboek hanteren een identieke definitie voor ‘op effect gebaseerde triggerwaarde’.⁶

6.2.4. Hierover bevestigd, gaf de gemachtigde volgende toelichting:

⁴ Dat is anders voor het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, 2°, van het Waterwetboek dat artikel 1, 2), c), van richtlijn (EU) 2026/805 omzet en dat een definitie geeft van ‘stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen’ met een verwijzing naar bijlage II bij de kaderrichtlijn water die hier wel kan worden aanvaard.

⁵ Enerzijds een set van milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen vastgelegd in bijlage 2.3.1 van VLAREM II die algemeen van toepassing is en de omzetting is van bijlage I, deel A van richtlijn 2008/105/EG voor de vervanging ervan bij artikel 3, 10, samengelezen met bijlage VI, punt 2), van richtlijn (EU) 2026/805, en anderzijds een set van milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen vastgelegd in bijlage I, deel A van richtlijn 2008/105/EG na de vervanging ervan bij artikel 3, 10, samengelezen met bijlage VI, punt 2), van richtlijn (EU) 2026/805 en die geldt voor de toepassing van artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek.

⁶ In het licht van de verwijzing in punt c) schept dit ook een probleem van interne coherentie.

“Het gaat om de omzetting van artikel 1, 2), a) van richtlijn 2026/805. Voor een betere leesbaarheid werd ervoor gekozen deze bepaling door middel van een opsomming te formuleren. Om verwarring te vermijden zal de definitie in de volgende zin worden aangepast om deze meer in lijn te brengen met de Europese tekst:

‘goede chemische toestand van oppervlaktewater: de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen de volgende waarden niet overschrijden:

- a) de milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen;
- b) de milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen;
- c) de op effect gebaseerde triggerwaarden, als die beschikbaar zijn;’

Tevens om verwarring te vermijden en zoveel mogelijk aan te sluiten bij de Europese tekst, zal het woord triggerwaarden worden gebruikt. Deze waarden zijn op effect gebaseerde triggerwaarden, d.w.z. dat niet één stof op zich wordt gemonitord maar dat het effect van een mengsel van stoffen wordt beschouwd. In eerste instantie gaat het hier om de cumulatieve effecten van oestrogene stoffen. De lidstaten moeten dit effect gedurende 2 jaar meten samen met de klassieke analyseresultaten van 3 oestrogene stoffen die als prioritaire stof zijn opgenomen. Op basis van een vergelijking tussen beiden kan de Europese Commissie in de toekomst ‘op effect gerichte triggerwaarden’ vaststellen die dan ook deel zullen uitmaken van de chemische toestand.”

Het tekstvoorstel van de gemachtigde verwijdt in het ontworpen punt a) de link met richtlijn 2008/105/EG en hanteert in punt c) de terminologie van de richtlijndefinitie. De verwijzing in punt a) wordt met dit tekstvoorstel minder precies en dus algemener.

Bovendien heeft deze definitie tot gevolg dat in het Waterwetboek twee definities van dezelfde notie worden opgenomen. In artikel 1.1.3, § 1, 26°, van het Waterwetboek is namelijk ook een omschrijving opgenomen van de ‘goede chemische toestand van het oppervlaktewater’.

Het tekstvoorstel van de gemachtigde verhelpt niet aan het naast elkaar gelden van twee bijlagen (opmerking 6.2.1); dat kan worden verholpen door de inwerkingtreding van deze partiële omzetting uit te stellen tot de omzetting van de thans niet omgezette richtlijnbepalingen.

6.3. Punt 2° van het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, van het Waterwetboek geeft een definitie van ‘prioritaire stoffen’, en zet hiermee artikel 1, 2) b), van richtlijn (EU) 2026/805 om in interne regelgeving. De ontworpen definitie verwijst naar de stoffen, vermeld in bijlage I, deel A bij richtlijn 2008/105/EG. Hier kan *mutatis mutandis* worden verwezen naar opmerking 6.2.1.

6.4. Gevraagd waarom in de definitie ‘achteruitgang van de toestand van een waterlichaam’ in het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, 5°, van het Waterwetboek dat artikel 1, 2), g), van richtlijn 2026/805 omzet, wordt verwezen naar een richtlijnbeeping en niet naar interne regelgeving, zoals ook in verschillende andere punten van het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, van het Waterwetboek, antwoordde de gemachtigde:

“In deze definities is een verwijzing naar de richtlijnbepalingen in de meeste gevallen noodzakelijk omdat de vereiste wijzigingen aan interne regelgeving nog niet werden doorgevoerd. Hiervoor zijn wijzigingen aan VLAREM II nodig die op korte termijn zullen volgen. De ontwerp teksten daarvoor zijn al in opmaak. De definities zullen in een

parallel decretaal traject dan ook worden aangepast zodat ze verwijzen naar de interne regelgeving.

De definitie ‘achteruitgang van de toestand van een waterlichaam’ wordt alvast in volgende zin aangepast, zodat niet langer wordt verwezen naar bijlage V bij de Kaderrichtlijn Water:

‘het achteruitgaan van de toestand van ten minste één van de verontreinigende stoffen die bepalend zijn voor de chemische toestand, of van de kwaliteitselementen die bepalend zijn voor de ecologische toestand dan wel het ecologisch potentieel, of van de grondwaterstand die bepalend is voor de kwantitatieve toestand van een grondwaterlichaam met minstens één klasse, zelfs als die achteruitgang niet leidt tot een lagere klassering van het waterlichaam als geheel. Als een kwaliteitselement of stof zich echter al in de laagste klasse bevindt, vormt elke verdere verslechtering van dat element een achteruitgang van de toestand van het waterlichaam;’”.

Het tekstvoorstel van de gemachtigde heeft betrekking op punt 5° van het ontworpen artikel 1.1.3, § 3, van het Waterwetboek dat artikel 1, 2), g), van richtlijn (EU) 2026/805 omzet. Het tekstvoorstel verwijst weliswaar niet meer naar bijlage V bij de kaderrichtlijn water maar wijkt wel af van de definitie die wordt gegeven in artikel 1, 2) g), van richtlijn 2026/805/EU.⁷ Dit moet worden verholpen.

6.5. Op de vraag waarom het begrip ‘verontreiniging’ in het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, § 4, 1°, van het Waterwetboek dat artikel 1, 3), b), van richtlijn (EU) 2026/805 omzet, wordt gehanteerd en niet ‘verontreinigingsbelasting’ en of er een betekenisverschil is, antwoordde de gemachtigde:

“De tekst wordt aangepast om overeen te stemmen met de Europese tekst. De notie ‘verontreiniging’ wordt vervangen door het richtlijnconforme ‘verontreinigingsbelasting’.”

Met deze tekstaanpassing kan worden ingestemd.

7. Uit wat voorafgaat volgt dat de ontworpen bepalingen nog aanpassingen behoeven en dat de definities en hun doorwerking naar het ontworpen artikel 1.7.2.5.4 van het Waterwetboek niet beantwoorden aan de vereiste van rechtszekerheid geldend bij de omzetting van richtlijnen: het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, § 4, 3°, stelt als voorwaarde dat er bevestigd wordt dat het ontvangende oppervlaktewaterlichaam niet in een goede chemische toestand verkeert met betrekking tot de meeste verplaatste verontreinigende stoffen. Voor onder meer de stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen lijkt – bij gebrek aan omzetting van artikel 8*quiquies* van richtlijn 2008/105/EG – niet te worden gegarandeerd dat alle richtlijnbeoordelingen relevant voor de toepassing van artikel 4, lid 7*ter*, van de kaderrichtlijn water, zijn omgezet. Aansluitend hierbij wordt niet voorzien in een omzetting van artikel 1, 3), c), van richtlijn (EU) 2026/805 wat eveneens vragen doet rijzen over de correcte omzetting van de regeling waarvoor de omzetting wordt beoogd.

⁷ Deze richtlijndefinitie stemt overeen met de invulling van het begrip “achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam” gegeven door het Hof van Justitie (Grote kamer) 1 juli 2015, C-461/13, en HvJ 5 mei 2022, C-525/20, Association France Nature Environnement, punt 27, ECLI:EU:C:2022:350.

Op dit punt maakt de afdeling Wetgeving bijgevolg een voorbehoud.

Standstill-beginsel met betrekking tot het recht op bescherming van de gezondheid en van een gezond leefmilieu

8. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt dat ieder het recht heeft om een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de onderscheiden wetgevers, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Artikel 23 van de Grondwet bepaalt niet wat die rechten, waarvan enkel het beginsel wordt uitgedrukt, impliceren, waarbij elke wetgever ermee is belast die rechten te waarborgen, overeenkomstig het tweede lid van dat artikel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten.

Artikel 23, derde lid, 2° en 4°, van de Grondwet dat het recht op bescherming van de gezondheid en het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu tot de erin verankerde economische, sociale en culturele rechten rekent, draagt de bevoegde wetgevers op om het recht op gezondheid en het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu te waarborgen.

Artikel 23, derde lid, 2° en 4°, van de Grondwet bevat een *standstill*-verplichting die eraan in de weg staat dat de bevoegde regelgever het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving, in aanzienlijke mate vermindert zonder redelijke verantwoording.⁸

Het Grondwettelijk Hof benadrukte in dit verband dat de bescherming van het leefmilieu en van de gezondheid een belangrijke maatschappelijke bekommernis vormt.⁹

9. Gevraagd, bij ontstentenis hiervan in de memorie van toelichting, naar een verantwoording in het licht van het *standstill*-beginsel voor de ontworpen regeling, antwoordde de gemachtigde:

“(…)

De ontworpen wijzigingen hebben tot doel bepaalde activiteiten mogelijk te maken zonder aanzienlijke impact op het huidige beschermingsniveau. Het gaat daarbij om activiteiten die maatschappelijk relevant zijn, zoals bemalingen voor de aanleg van rioleringen, infrastructuur en woningen, of voor de uitvoering van bepaalde natuurherstelmaatregelen.

Bij de beoogde verplaatsing van water of sediment gaat het om een verplaatsing van verontreinigende stoffen van een oppervlakte- of grondwaterlichaam naar een ontvangend oppervlaktewaterlichaam, zonder dat er sprake is van enige toename van verontreiniging in het geheel van grondwater en oppervlaktewater. Conform het artikel moet de totale verontreinigingsbelasting op het milieu immers ongewijzigd blijven.

Vanuit een integrale compartimentoverschrijdende benadering wordt er dus netto geen verontreiniging toegevoegd. Meer zelfs, ingeval van zuivering voorafgaand aan de

⁸ GwH 11 december 2025, nr. 174/2025, B.5.4.

⁹ *Id.*, B.7.1. Zie ook GwH 28 februari 2019, nr. 37/2019, B.17.3 en GwH 11 maart 2021, nr. 43/2021, B.32.2.

verplaatsing van water of sediment, wordt er net significante milieuwinst geboekt doordat netto een gedeelte van de verontreiniging wordt weggenomen. Het beschermingsniveau wordt door deze systematiek dus gevrijwaard. Als er al achteruitgang kan worden vastgesteld, is dit lokaal en beperkt. Bovendien is de achteruitgang conform de Europese regelgeving en wat dus op Europees niveau als aanvaardbaar wordt beschouwd.

Aldus geldt dat er vanuit een systemische benadering van de waterlichamen geen sprake zal zijn van enige achteruitgang van het beschermingsniveau. En zelfs indien er sprake zou zijn van enige achteruitgang, is deze niet aanzienlijk te noemen.

De toetsing aan het standstill-beginsel werd dus meegenomen voorafgaand aan de aanneming van deze regelgeving. Bovenstaande overwegingen doen besluiten dat de ontworpen regeling ertoe leidt dat het beschermingsniveau niet (aanzienlijk) achteruit gaat. De verontreinigingsbelasting op het milieu blijft ongewijzigd en enige vorm van achteruitgang is niet van die aard dat zij kan worden beschouwd als aanzienlijk en een inbreuk uitmaakt op het standstill-beginsel.”

10. Het antwoord van de gemachtigde dat er geen sprake kan zijn van achteruitgang en indien dat toch het geval is, dat de achteruitgang slechts “lokaal en beperkt” is, overtuigt niet. De afdeling Wetgeving stelt immers vast dat het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, § 4, van het Waterwetboek een schending van de vastgestelde milieudoelstellingen door de achteruitgang van het ontvangend oppervlaktewaterlichaam¹⁰ als gevolg van een verplaatsing van (verontreinigd) water of sediment van hetzelfde of van een ander oppervlaktewaterlichaam, of van een grondwaterlichaam onder een aantal voorwaarden ongedaan maakt. De achteruitgang van het thans geboden beschermingsniveau die hieruit volgt is dan ook materieel verankerd in een aantal voorwaarden waaraan de ontworpen regeling is onderworpen. Bij wijze van voorbeeld blijkt zulks uit de voorwaarde in punt 1° dat alle *haalbare* maatregelen, *indien uitvoerbaar*, werden genomen om de overbrenging van *verontreiniging tot een minimum te beperken* en de *negatieve effecten* voor de toestand van de getroffen waterlichamen te *beperken*, (punt 1°), de voorwaarde in punt 3° dat *niet wordt verwacht* dat de ecologische toestand of het ecologisch potentieel van het ontvangende waterlichaam in een lagere klasse zal terechtkomen als gevolg van de verplaatsing van die verontreinigende stoffen en de voorwaarde in punt 6° dat er *geen significant betere* milieuopecties zijn, om redenen van *technische* haalbaarheid of *onevenredig hoge* kosten.

Het verdient dan ook aanbeveling om de memorie van toelichting op dit punt aan te vullen met een meer afdoende verantwoording waarom de in de ontworpen regeling toegelaten achteruitgang van een ontvangend oppervlaktewaterlichaam die, gezien de verschillende aard van een oppervlaktewaterlichaam, niet steeds “lokaal en beperkt” lijkt te kunnen zijn, geen aanzienlijke vermindering impliceert van het beschermingsniveau dat wordt geboden door de thans van toepassing zijnde wetgeving en, in voorkomend geval, met een redelijke verantwoording voor de aanzienlijke achteruitgang van het geboden beschermingsniveau.

¹⁰ Een onderscheiden oppervlaktewater, zoals een meer, een waterbekken, een stroom, een rivier, een kanaal, een overgangswater, of een deel van een stroom, rivier, kanaal of overgangswater (artikel 1.1.3, § 2, 7°, van het Waterwetboek).

ONDERZOEK VAN DE TEKSTArtikel 5

11. Het ontworpen artikel 1.7.2.5.4, § 5, van het Waterwetboek machtigt de Vlaamse Regering tot het vaststellen van nadere regels om te beoordelen of de voorwaarden, vermeld in paragraaf 4 zijn vervuld.

De draagwijdte van de delegatiebepalingen om ‘nadere regels’ of ‘nadere eisen’ te bepalen, is onduidelijk.

Ofwel wordt daarmee niets meer beoogd dan wat reeds voortvloeit uit de algemene uitvoeringsbevoegdheid waarover de Vlaamse Regering beschikt op grond van artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. In dat geval is een specifieke delegatie aan de Vlaamse Regering overbodig en dienen de genoemde bepalingen uit het voorontwerp te worden weggelaten of te worden ingeperkt.

Ofwel reiken de aan de Vlaamse Regering verleende opdrachten verder dan wat uit de algemene uitvoeringsbevoegdheid voortvloeit, wat in dit geval zeer aannemelijk is gelet op de aard van de richtlijnbeoordelingen die op grond van die delegaties moeten worden omgezet. In dat geval dient het voorwerp van de machtiging te worden gepreciseerd.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Pierre LEFRANC

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2026/805 van het Europees Parlement en de Raad van 30 maart 2026 tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid.

Art. 3. Aan artikel 1.1.3 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 en gewijzigd bij de decreten van 24 juni 2022, 19 april 2024 en 17 mei 2024, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Voor de toepassing van artikel 1.7.2.5.4, §4, gelden in afwijking van paragraaf 1 en 2 de volgende definities:

- 1° goede chemische toestand van oppervlaktewater: de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen de volgende waarden niet overschrijden:
 - a) de milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen;
 - b) de milieukwaliteitsnormen voor stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen;
 - c) de op effect gebaseerde triggerwaarden, als die beschikbaar zijn;
- 2° prioritaire stoffen: de stoffen, vermeld in bijlage I, deel A, bij richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid tot wijziging en vervolgens intrekking van de Richtlijnen 82/176/EEG, 83/513/EEG, 84/156/EEG, 84/491/EEG en 86/280/EEG van de Raad, en tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG;
- 3° stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen: verontreinigende stoffen die niet of niet langer als prioritaire stoffen worden aangemerkt, maar waarvan overeenkomstig bijlage II bij de kaderrichtlijn Water en bijlage II bij richtlijn 2008/105/EG is vastgesteld op basis van de beoordeling van belastingen en effecten op oppervlaktewaterlichamen dat deze stoffen in aanzienlijke hoeveelheden in een stroomgebied of deelstroomgebied worden geloosd of afgezet en daardoor een significant risico vormen voor of via het aquatische milieu op hun grondgebied;
- 4° op effect gebaseerde triggerwaarde: een drempelwaarde voor de effecten van een verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, sediment of biota, die worden gemeten aan de hand van een passende en wetenschappelijk gevalideerde op effect gebaseerde monitoringmethode, waarboven die verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, sediment of biota schadelijke effecten op de menselijke gezondheid of het milieu met zich kan meebrengen;

- 5° achteruitgang van de toestand van een waterlichaam: het achteruitgaan van de toestand van ten minste één van de verontreinigende stoffen die bepalend zijn voor de chemische toestand, of van de kwaliteitselementen die bepalend zijn voor de ecologische toestand dan wel het ecologisch potentieel, of van de grondwaterstand die bepalend is voor de kwantitatieve toestand van een grondwaterlichaam met minstens één klasse, zelfs als die achteruitgang niet leidt tot een lagere klassering van het waterlichaam als geheel. Als een kwaliteitselement zich echter al in de laagste klasse bevindt, vormt elke verdere verslechtering van dat element een achteruitgang van de toestand van het waterlichaam;
- 6° milieukwaliteitsnorm: de concentratie van een bepaalde verontreinigende stof of groep van verontreinigende stoffen in water, in sediment of in biota die niet mag worden overschreden om de menselijke gezondheid en het milieu te beschermen.

Art. 4. In artikel 1.7.2.1.1, §4, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “en artikel 1.7.2.5.4, §§2 en 3,” vervangen door de zinsnede “en artikel 1.7.2.5.4, §2 tot en met 5,”.

Art. 5. Aan artikel 1.7.2.5.4 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 24 juni 2022 en 17 mei 2024, worden een paragraaf 4 en een paragraaf 5 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§4. Er is geen sprake van een schending van de vastgestelde milieudoelstellingen wanneer de toestand van een ontvangend oppervlaktewaterlichaam achteruitgaat als gevolg van een verplaatsing, door menselijke activiteit, van water of sediment van hetzelfde of van een ander oppervlaktewaterlichaam, of van een grondwaterlichaam naar het ontvangend oppervlaktewaterlichaam, zonder dat dit leidt tot een nettotoename van de verontreinigingsbelasting, en aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° alle haalbare maatregelen, in het bijzonder de behandeling van het water of het sediment, indien uitvoerbaar, worden genomen om de overbrenging van verontreinigingsbelasting tot een minimum te beperken, om de negatieve effecten voor de toestand van de waterlichamen die door de verplaatsing worden getroffen, te beperken;
- 2° de samenstelling van het te verplaatsen water of de te verplaatsen sedimenten is vastgesteld, en de verplaatsing verhoogt het totale risico voor de menselijke gezondheid en het milieu niet ten opzichte van het bestaande risico vóór de verplaatsing;
- 3° er wordt bevestigd dat het ontvangende oppervlaktewaterlichaam niet in een goede chemische toestand verkeert met betrekking tot de meeste verplaatste verontreinigende stoffen, en in het bijzonder met betrekking tot de meest persistente en bioaccumulerende verplaatste verontreinigende stoffen, en er wordt niet verwacht dat de ecologische toestand of het ecologisch potentieel van het ontvangende waterlichaam in een lagere klasse zal terechtkomen als gevolg van de verplaatsing van die verontreinigende stoffen;
- 4° de verplaatsing mag niet leiden tot een toename in de voor de productie van drinkwater vereiste zuivering;
- 5° in het ontvangende waterlichaam is rond elk onttrekkingspunt van voor menselijke consumptie bestemd water, een gebied vastgesteld waar verplaatsing verboden is;
- 6° er zijn geen significant betere milieuoptyes, om redenen van technische haalbaarheid of onevenredig hoge kosten;

- 7° de verplaatsing is onderworpen aan een voorafgaande machtiging, vergunnings- of meldingsplicht, of is onderworpen aan milieuvoorwaarden die bepaald zijn bij of krachtens het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
- 8° een samenvatting, met inbegrip van informatie over punt 1° tot en met 7° en de redenen voor de verplaatsing, wordt opgenomen en toegelicht in de stroomgebiedbeheerplannen.

§5. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen om te beoordelen of de voorwaarden, vermeld in paragraaf 4, 1°, 2°, 3°, 4° en 6°, vervuld zijn.

De Vlaamse Regering bakent de specifieke zones, vermeld in paragraaf 4, 5°, af.”.

Art. 6. Aan punt 4.2 van bijlage 1 bij hetzelfde decreet wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° in het geval, vermeld in artikel 1.7.2.5.4, §4, informatie over de voorwaarden, vermeld in artikel 1.7.2.5.4, §4, 1° tot en met 7°, en de redenen voor de verplaatsing.”.

Art. 7. De bepalingen van dit decreet zijn van toepassing op alle aanvragen van een omgevingsvergunning die ingediend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet, waarover de bevoegde overheid nog geen beslissing genomen heeft op de datum van de inwerkingtreding van dit decreet, met inbegrip van vergunningsaanvragen waarover de bevoegde overheid een nieuwe beslissing moet nemen na een vernietigingsarrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Art. 8. Een milieuvergunning die is verleend op grond van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, wordt voor de toepassing van dit decreet beschouwd als een omgevingsvergunning.

Brussel, 26 juni 2026.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS